

A POGÁNYI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 202603

AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

- Az intézmény hivatalos elnevezése:
Pogányi Óvoda
- Az intézmény OM azonosítója:
202603
- Az intézmény hivatalos elérhetősége:
7666 Pogány
Széchenyi u. 11.
Telefon: 0672/231-013
e-mail: ovoda@pogany.hu
- Az óvoda fenntartója: Pogány Községi Önkormányzat

Az intézmény alapító okiratára vonatkozó adatok:

- Kelte: 2013. május 28.
- Határozat: 28/2013.(V.28.)

Az óvodánk csoportjainak

- száma: 2

Az óvodánk férőhelyeinek

- száma: 50 fő

- Az intézmény tevékenységei:

851011 - Óvodai nevelés, ellátás

851012 - Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

562912- Óvodai intézményi étkeztetés

562913 Iskolai intézményi étkeztetés

851000 Óvodai nevelés intézményeinek programjainak komplex támogatása

- A nevelés és fejlesztés nyelve: magyar
- A Pedagógiai Program: Az intézmény nevelőtestülete
- készítője: Molnár Andrea
- Benyújtója: Óvodavezető

A PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- Alapító Okirat

- 2011. évi CXC törvény. a nemzeti köznevelésről

- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 229/2012. (VIII. 28.) korm.rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

- 138/1992. (X. 8.) kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben

- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról

- 255/2009. (XI. 20.) kormányrendelet Óvodai Nevelés Országos Alapprogram módosítása

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodánk küldetése, hogy a település óvodáskorú gyermekeinek ellátását biztosítsa *az óvodába lépéstől az iskola kezdéséig*.

Törekszünk a gyermeki személyiség *teljes* egyéni kibontakoztatására *az egyenlő hozzáférés biztosításával*. A sokoldalú és *harmonikus fejlődéshez* elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a gyermeki személyiség, *gyermeki jogok és alapvető szabadságok* tiszteletben tartását, a gyermekek szeretetét, a róluk való *szeretetteljes gondoskodást és érdekeik védelmét*.

Kiemelten fontos számunkra, hogy ne csak lelkileg, hanem testileg is egészséges gyermekeket neveljünk, ezért nagy hangsúlyt helyezünk a *gyermekek gondoskodására*, az egészséges életmód szokásainak kialakítására. Így érhetjük el, hogy szervezetük edzett, ellenállóképes legyen, mozgásuk összerendezett és célszerű. Fontos, hogy a gyermekek megértsék: az egészség érték. Az egészséges életmóddal szorosan összefügg természeti környezetünk védelme. Ennek alapjait igyekszünk kialakítani a gyermekekben *az önálló környezeti nevelési programunkkal, a KUKKAN-TÓ-val is*.

Jövőkép - célkitűzéseink

Egységes nevelési elvek érvényesüljenek, óvodánk arculatának megőrzésével. Szeretetteljes légkör jellemezze az intézményt. Igényeiket kielégítő, esztétikus környezetben nevelkedjenek a gyermekek.

Korszerű, a minőségi munkavégzést biztosító eszközök álljanak rendelkezésünkre. Magas szakmai színvonal, elhivatottság jellemezze óvodai nevelésünket, pedagógiai munkánkat.

Szoros együttműködésünk az alsó tagozatos iskolával, eredményezze, hogy minél több óvodásunk válassza a helyi iskolát, és hogy kudarcélmény nélkül kezdhessék meg tanulmányaikat az 1. évfolyamon. Lehetőségeinkhez mérten fejlesszük a környezettudatos, tevékenységben gazdag nevelést.

Jövőnk biztosítója az intézmény dolgozóinak hivatásszeretete, embersége, pozitív gondolkodása, egymást segítő attitűdje. Pedagógiánk hitvallásának az elfogadó, segítő, derűs óvónői magatartást tartjuk, hogy a pedagógus személye példa legyen.

Valljuk, hogy óvodásaink csak a családhoz igazodva, a családdal együtt, az egyéni képesség és fejlettség figyelembevételével érhetjük el, hogy alkotóképes, másokra érzékeny, világosan gondolkodó, felelősséggel cselekvő gyermekekké váljanak.

Gyermekkép- óvodakép

Szeretnénk, hogy gyermekeink minden nap szívesen jöjjenek óvodába. Legyenek boldogok, tudjanak egyedül és a társakkal játszani. Személyiségük legyen kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő, egészséges önbizalommal rendelkező, a szabályokat megértő, betartó, és kreatív. Kötődjenek falunkhoz, természeti környezetünkhöz, az itt élő emberekhez és hagyományainkhoz. Önmagukhoz képest szellemileg, erkölcsileg és biológiailag egyaránt fejlődjenek.

Társadalomba való beilleszkedésüket segítjük azzal, hogy óvodásaink aktív, kezdeményező, kreatív gyermekekké váljanak, kik képesek megtartani testi-lelki harmóniájukat, megerősödni „én”-jükben elfogadni másokat és a világot.

Óvodai életünk a természetes mindennapokat erősíti, elkerüljük a hangzatos, látványos dolgokat, melynek eredményeképpen a gyermekekkel való együttlétünk változatos, színes és élmény-gazdag.

Gyermekeink az óvodáskor végére természetes módon képesek együtt élni a különbözőségekkel, életkoruknak megfelelő mértékben együttérző, és -működő játszótársai legyenek egymásnak.

Törekszünk arra, hogy óvodánk a gyermekek örömét és a szülők megelégedettséget szolgálja. Gyermekszeretetünk, hivatástudatunk, szakmai felkészültségünk biztosíték arra, hogy értékeinket nemcsak megőrizni, de folyamatosan megerősíteni is képesek vagyunk.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását.

LEGFONTOSABB NEVELÉSI ALAPELVEINK

- Bízunk a gyermekek fejlődésében és nevelésünk tudatos hatásaival, segítjük személyiségük kibontakozását.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek életformáját, játékhoz, mozgáshoz való jogát, e két tevékenységet az óvodás gyermek alapvető életmódjának, szabad gyermekkorának zálogának tekintjük.
- Fontos számunkra, hogy személyiségét szeretet, elfogadás, bizalom, megbecsülés övezzék.
- Nevelőközösségünk tudatosan felelősséget vállal a környezet ügyéért, a környezet alakítása, fejlesztése, védelme érdekében.
- A környezettel való ismerkedés óvodai nevelésünk egészében érvényesül, áthatja az óvodai életet.

E folyamatban a gyermekek egyénenként változó életmódbeli lehetőségeinek figyelembevételével alakítjuk az egészséges életmódbeli szokásokat, a mozgásigény kielégítésére, a mozgás fejlesztésére törekszünk, megalapozzuk a környezettel való konstruktív viszonyt meghatározó attitűdöket és magatartásmódokat. Az élet és egymás iránti tiszteletre, együttműködésre, a természet csodáinak és az ember által létrehozott értékek megbecsülésére, felelős cselekvésre nevelünk.

Nevelőközösségünk környezeti szemlélete, magatartása, humanisztikus, értékátadó környezetpedagógiánk együttesen teszik lehetővé nevelésünk hatékonyságát.

Óvodánk a családok felé nyitott, a családi neveléssel kölcsönös kapcsolatban, azt kiegészítve nevelünk. Magatartásunk a szülők felé toleráns és a gyermekek érdekében kezdeményező. Bevonjuk a szülőket az óvodai életbe és igényeihez igazodva, támogatást nyújtunk a családi neveléshez.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink

Környezetvédelemre és természetszeretetre nevelés

A környezetszennyezés és a természet pusztítása olyan méreteket öltött, hogy a kiutat a gyökeres szemléletváltásban találhatjuk.

Már óvodás korban alapozzunk meg egy olyan természetszemléletet, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiség sajátja. Kirándulásainkkal a falu környéki, és a mecseki erdőben, a pogányi tónál hozzájárulunk a növények, állatok jobb megismeréséhez, megszerettetéséhez, védelmükhöz.

Ezek megvalósítása érdekében létrehoztuk és kidolgoztuk a a 2008-2009-as nevelési évtől a „Kukkan-tó” környezeti nevelési programot.

Egészséges életmódra nevelés

A családok anyagi és életkörülményei megváltozása miatt fontos a személyes higiénia, a tisztálkodás, öltözködés, pihenés kialakítása, a helyes táplálkozási szokások megismerése. Az iskola megkívánja a fizikai teljesítőképességet, s az alkalmazkodó képesség bizonyos szintjét, amit testedzéssel, önállóságra szoktatással, rendszerességgel érhetünk el. Sok gyermeknek van lúdtalpa és gerincferdülése, egy egészségesebb felnövekvő nemzedék érdekében spontán és tervezett mozgásos tevékenységeket, úszásoktatást szervezünk.

Érzelmi nevelés

Az érzelmi nevelés áthatja és alapja az egész óvodai életnek. Világunk tele van erőszakkal, a felnőttek nem mindig mutatnak jó példát egymás tiszteletére, megbecsülésére. Az óvodás jellemzője a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért elengedhetetlen a szeretetteljes légkör megteremtése, a pozitív érzelmi viszony kialakítása. Az óvónő modell értékű viselkedése, szeretetadása és kifejezése segíti a másság elfogadását is. Erkölcsei tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) mind utánpótláson alapulva valósulhat meg. Tiszteletünk a gyermek iránt megtanítja őket mások (felnőttek és társaik) tiszteletére, megbecsülésére. A közös tevékenységek nagy jelentőségűek a szocializáció szempontjából.

AZ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMUNK CÉLJA

A 3-7 éves korú gyermek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- egészséges életmódra, egészséges életvitel igényére nevelés
- a gyermeket körülvevő világ megismerésére, természet szeretetére és védelmére nevelés természet közeli élettel
- váljon képessé az együttműködésre és a kommunikációra.

Nevelésünk célja a képességek fejlesztése, melyek segítik a gyermekek világban való eligazodását, embertársaikhoz való pozitív viszonylásukat, együttműködő képességüket.

Ezen képességek fejlesztésével az életre való felkészülést szolgáljuk.

A MI ÓVODÁNK

Óvodánk Baranya megyében, egy Pécestől 15 km-re található községben, Pogányban működik.

Az intézményt 1991-ben épült. Az intézmény külseje és belseje is esztétikus, nagy udvar tartozik hozzá. Az épület egyik szárnyában található két családi napközi, a másik szárnyában az óvoda, az épület emeletén a 4 osztályos általános iskola. Az óvoda jelenleg két vegyes életkorú csoporttal működik.

Az udvaron füves és betonos rész is van. Udvari játékaink fából készültek, esztétikusak, a szabványi előírásoknak megfelelőek.

Az épületben a SZOCEG által fenntartott konyha látja el a gyermekek étkeztetését.

A faluban kb.: 20 percnyi járásra az óvodától található a pogányi halastó, amely a környező erdőkkel együtt remek lehetőségeket nyújt a környezeti neveléshez. **(KUKKAN-TÓ)**

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Célunk:

A gyermekek testi és lelki fejlődésének elősegítése, az egészséges életvitel szokásrendszerének beépülése a gyermeki személyiségbe, az egészséges környezet biztosítása, mozgásfejlesztés.

Feladatunk:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése
- A testi és lelki képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés , az összerendezett, harmonikus mozgásfejlődés elősegítése
Az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, az egészséges életmód igényének megalapozása, egészségvédelem
- Biztonságos, egészséges környezet biztosítása;

Gondozás

A helyes, életkornak megfelelő életritmus, /a napirendünk/ biztosítja a gondozási feladatok ellátását, a szokásalakítás kiegyensúlyozott folyamatát.

- Folyamatosan és fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket az önkiszolgálás mozzanatainak /testápolás, táplálkozás, öltözködés, pihenés mozgás /elsajátítására, melynek során biztosítjuk a gyermekek egyéni adottságainak, szokásainak differenciált fejlesztését. Az önkiszolgálás magában foglalja a gyermekek mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését.

Testápolás

- Személyes bensőséges kapcsolatot alakítunk ki a testápolási, gondozási műveletek során.

- A gyermekeket arra készítjük, hogy szóban is kifejezzék szükségleteiket, kívánságaikat.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek bármikor használhassák a WC-t és nyugodt körülmények közt végezhessék el szükségleteiket.
- Arra készítjük a gyermekeket, hogy étkezések előtt, WC használat után mindig mossanak kezet, a folyékony szappant takarékosan használják, a csapot zárják el ,ha végeztek.
- Elősegítjük a papír zsebkendő használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítjuk naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényeljük a tisztaságot és rendet, észrevetjük a rendetlenséget, és megszüntetésébe bevonjuk a gyermeket is. El szeretnénk érni, hogy ez a gyermekek belső igényévé is váljon.

Táplálkozás:

- Étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használunk.
- Biztosítjuk a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak fokozatos kialakítására.
- A gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányéréből egye az ételt, ösztönözzük annak elfogyasztására, valamint az új ízek megkóstolására.
- Figyelembe vesszük, milyen összetételű étrendre van szüksége a fejlődő szervezetnek , segítséget nyújtunk annak összeállításában.
- Lehetőséget teremtünk az egész nap folyamán folyadék fogyasztására.

Úgy alakítjuk a napirendet, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.

Minden nap megpróbálunk a gyermekek számára friss, nyers gyümölcsöt vagy zöldséget biztosítani.

Öltözködés:

- Figyelemmel kísérjük, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára, a lúdtalp és a balesetek megelőzése érdekében.
- A gyermekek és szüleik figyelmét felhívjuk a helyes öltözködés fontosságára, az egészségvédelem érdekében.
- Biztosítjuk, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Javasoljuk a szülőknek a gyermekek többretegű öltöztetését

- Biztosítjuk, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetkőzhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.
- Minden gyermeknek életkora és egyéni fejlettsége alapján segítünk, míg fokozatosan, egyre több önállósággal öltözik.

Pihenés:

- Pihenés, idején biztosítjuk a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, az alvásigényhez szükséges időt, elősegítjük az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel, halk zenével.
- A nyugodt pihenéshez a gyermekek kedvelt játékokat, tárgyaikat magukhoz vehetik.
- Ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat, a felkelés folyamatosan történik.
- Nem erőszakoljuk a mozdulatlanságot, az alvást, a nem alvó gyermekeknek lehetőséget nyújtunk halk könyvnézegetésre.
- Biztosítjuk a levegőcserét a pihenés alatt is

Mozgás:

- Minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet szervezünk, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- A gyermek számára séta és kirándulási lehetőséget is biztosítunk, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Elősegítjük, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, módot adunk arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségét.
- A gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással növeljük.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
A lehetőségek függvényében biztosítunk egyéb edző hatású tevékenységeket: labdázás, rollerezés, biciklizés...

Egészségvédelem , egészségstratégia

A **baleset-megelőzés** érdekében feladatunk, hogy az óvodában vagy az óvodán kívül szervezett tevékenységek során felhívjuk a gyermekek figyelmét a lehetséges veszélyforrásokra, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően megismertessük velük az alapvető baleset és tűzvédelmi, közlekedési ismereteket és az elvárható magatartási normákat.

Elveink: ép, jó minőségű eszközöket és anyagokat használjanak a gyermekek,
a nagyméretű tárgyak rögzítése a belső helyiségekben és az udvaron
a gyermekek ruházatának és otthonról hozott játékainak ellenőrzése
állandó felügyelet
a használati tárgyak gyakori felülvizsgálata, szükség szerinti javítása

Az **egészséges táplálkozás** kialakítása érdekében a gyermekek szükségleteiknek megfelelő időpontban, folyamatosan fogyasztják el a tízórait és az uzsonnát , derűs, családi hangulatban, melynek során törekszünk a korszerűbb, egészségesebb táplálkozás megvalósítására. Napi rendszerességgel gyümölcsöt, zöldséget kínálunk a gyermekeknek, kipróbáltatjuk az új ízeket, ételeket, a szülőket tájékoztatjuk az étrendről. Az egész nap folyamán biztosítjuk a folyadékfogyasztás lehetőségét.

A **mindennapos testnevelés, testmozgás** napirendünknek is kiemelt feladata, változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek a csoportszobai lehetőségeken kívül az udvaron , a közeli játszótéren, vagy a tóparton.

A **személyi higiéné** biztosítása, betartatása során ösztönözzük a gyermekeket a WC-papír /nedves törülköző / megfelelő használatára, a folyékony szappannal történő helyes kézmosásra, a saját fogmosó felszerelés, a fésű, használatára, az orrfújás technikájának elsajátítására, a haj rendszeres gondozására, a bepiszkolódott ruha, fehérnemű tisztára cserélésére.

A **testi egészség** fejlesztése érdekében a szezonális fertőző betegségek megelőzésére gyakoribb szellőztetéssel, fertőtlenítéssel készülünk fel, a beteg gyermeket elkülönítjük,

értésítjük a szülőt. A rendszeres egészségügyi szűrések / gyermekorvos, védőnő, fogorvos/során prevenció és korrekció nevelési feladataink ellátását is segítik.

A **lelki egészség** védelme során nem terheljük túl gyermekeinket, nem siettetjük őket alapvető tevékenységeikben, meghallgatjuk őket, a konfliktusokat igyekszünk tompítani, tartózkodunk a megszegyenyítéstől, nem hagyjuk a megkülönböztetést, az erőszakot, biztosítjuk az állandóságot a rendszerességet és a rugalmasságot. Nagy hangsúlyt fektetünk minden gyermek elfogadtatására.

A harmonikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődésének elősegítése

- **Az edzettség, erő, állóképesség, ügyesség** megőrzése és fejlesztése érdekében fokozatosan nehezítjük a feladatokat, minden gyermek saját képességeihez mérten. Ügyelünk arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást, a gerincoszlop és a mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében a nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.
- Javítjuk a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő, speciális gyakorlatokkal segítjük a lúdtalp korrigálását.

A **szabad levegőn történő szabad mozgás során** a gyermekek az óvoda udvarán található dolgokat, eszközöket használhatják, de az óvoda szűkebb és tágabb környezete / játszótér, tópart / is alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.

Az egészséges és biztonságos környezet biztosítása

A csoportszobák, a mellékhelységek, az öltöző és az udvar a színtere az egészséges életmód alakításának.

A **csoportszobák** berendezése megfelel a gyermekek méreteinek, a bútorok zöme lekerekített, az éles, sarkos tárgyak használatát elkerüljük.

Az **öltözőben** minden gyermeknek biztosítunk külön helyet, fogasokat, melyeken óvodai jelüket jól láthatóan és esztétikusan helyezünk el.

A **mellékhelységekben** ügyelünk a burkolat csúszásmentességére, folyamatos a WC-k mosdók, tisztálkodási eszközök fertőtlenítése.

Az udvaron található eszközök, játékszerek megfelelnek az uniós normáknak, azok ápolása, karbantartása, a kert gondozása, a homokozó évenkénti cseréje, a gyermekek kinti tartózkodása során az állandó felügyelet biztosítása folyamatos.

A környezet védelméhez kapcsolódó, szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása az óvodáskorú gyermek komplex tevékenység-rendszerét átható feladatunk. Ennek során a gyermekek aktívan részt vesznek szűkebb és tágabb környezetük tisztaságának megóvásában, tudatosan bennük a természet védelmének fontossága, az ember felelőssége.

Az óvoda feladatai az egészségvédelem területén:

- a gyermekorvossal, védőnővel, gyermekfogással, fogászati asszisztenssel történő egyeztetés után a szűrővizsgálatok előkészítése, lebonyolítása, a kapcsolattartás éves rendjének egyeztetése,
- a gyermekek és szüleik számára egészségnevelő és pszichológiai előadások szervezése, propagálása,
- szükség esetén iskolaérettségi vizsgálatok, szakértői bizottsági vizsgálatok megszervezése
- az SNI-s gyermekek egyéni fejlesztésének megszervezése,
- a logopédiai fejlesztések megszervezése
- az óvoda helységeinek a gyermekek környezetének közegészségügyi, balesetveszélyességi ellenőrzése, a hibák felderítése és elhárítása, a tisztaság, rendezettség fenntartása.
- a fertőző megbetegedések esetén szükséges intézkedések megtétele és végrehajtása
- az étkezések higiénijának, minőségének folyamatos ellenőrzése

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, fésülködik, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt, vagy a kezét, tüsszentés után kezet mos, helyesen fújja az orrát.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a terem átrendezésében, segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Megszilárdul az étkezés közbeni kulturált viselkedés, igényli az asztal esztétikai rendjét, helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját hajtogatja.

- Ügyel saját személye és környezete rendjére, a rendetlenséget megszünteti.
- Az eszközökkel óvatosan bánik, óvja a maga és társai testi épségét.
- Kialakulnak az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások, az egészséges táplálkozás és az egészség védelme iránti igény.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezett, , harmonikus finommozgásra képes, viselkedését, testi szükségleteit, mozgását szándékosan irányítja.
- Testi, lelki egészségének fejlődése alkalmassá teszi az eredményes iskolai életmód megkezdésére.
- Ismeri a környezetében előforduló növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét, kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez szükségesek.

2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda a gyermekek életében a legfontosabb közösség a család után, ami élményeivel, tevékenységeivel, mintáival döntő szerepet tölt be a szocializáció folyamatában. Az eltérő személyiségű gyermekeket a spontán és tudatosan tervezett és szervezett pedagógiai hatások juttathatják az együttléttől az együttműködésig.

Célunk:

A szűkebb és tágabb környezetében is eligazodó, egészséges önbizalommal rendelkező, önértékelésre képes, kapcsolatokat kialakítani tudó , alkalmazkodó és együttműködő gyermekek nevelése, érzelmi , erkölcsi beállítódásuk alakítása, a társadalmi normák, szokások megalapozása.

Feladatunk:

- Az otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör feltételeinek megteremtése;
- Az óvoda, az új környezet elfogadtatása, megszerettetése, a az átgondolt, folyamatos befogadás, kedvező hatások biztosítása az óvodába lépéskor;
- A rugalmas és folyamatos napirenddel, a szokás és normarendszer kialakításával a gyermekek biztonságérzetének és védettségének erősítése.
- A mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének kialakítása, a másság elfogadására és tiszteletére nevelés;
- Közös élményeken alapuló, közös tevékenységek biztosítása, gyakorlása.

- Társadalmi elvárásoknak megfelelő erkölcsi tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, alkalmazkodó és együttműködő-készség stb.) közvetítése.
- A gyermekek óvodán belüli baráti kapcsolataink erősítése, állandósulásuk segítése közös tevékenységek, élményszerzések biztosításával.
- A gyermekek viselkedés és kommunikációs kultúrájának megalapozása.
- A természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre, jóra, igazra való hajlam alakítása.
- A gyermekek szocializációjának segítése egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével.
- A gyermekek egészséges önfegyelmének, önbizalmának, önértékelésének, önérvényesítésének segítése, alakítása.
- A nehezebben szocializálódó, hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése szakemberek segítségével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- A magyar nép kultúrájával, hagyományaival, a helyi szokásokkal, hagyományokkal való ismerkedés megalapozása.

Az új óvodások befogadásának folyamata-beszoktatás

Településünk kicsi, az itt élők ismerik egymást. A dolgozók is a faluban élnek. A beszoktatás folyamatában a családlátogatás, mint a gyermek megismerésének lehetőségét, azért nem alkalmazzuk, mert azt a magán szférába való betekintésnek is érezhetnék a családok. Ezért családlátogatásra csak akkor megyünk, ha hívnak, vagy ha olyan családi probléma merül fel a gyermek nevelésével kapcsolatban, amit ebben a formában tudunk megoldani.

A folyamat lépései:

- Beíratás előtt: az a leendő óvoda, kinek nagytestvére, rokona, ismerőse stb. már óvoda, részt vehet a nyitott ünnepeinken, programjainkon – egyéni beállítódástól és fejlettségtől függően, akár aktívan is (pl. gyermeknap, évzáró családi délután).
- Óvodai beíratáskor: általában ez a gyermekkel együtt történik, ilyenkor
  - megmutatjuk az óvoda helyiségeit,
  - a gyermekekkel együtt választjuk ki az óvodai jelét,

- megbeszéljük, melyik csoportba fog járni, kik lesznek a csoportbeli társai, ha lehetőség van rá ,figyelembe vesszük a baráti kapcsolatokat.

Még az óvodába lépés előtt a beszoktatás fontos színtere az óvodaudvar, ahová szívesen várjuk a leendő óvodásokat, itt már nemcsak ő, hanem a „régii” óvodások is tapasztalatokat szerezhetnek egymásról.

Tehát a csoportszobai beszoktatásra általában már ismerősökként kerülnek az új gyerekek. Itt a gyermek fejlettsége, igénye, a szülők attitűdje alapján dől el az, hogy mennyi ideig marad a szülő gyermekével a csoportban. Célunk, hogy a szülőktől való elszakadást megkönnyítsük a hároméves gyermek számára, ezért fokozatosan, gyöngéden és türelmesen, szeretetteljesen támogatjuk a gyereket és a családot a folyamatban. Általában egy, maximum 2 hét elegendő nemcsak a gyereknek, hanem annak a szülőnek is, aki ezen túl másokra is rábízta a gyermeke nevelését. A szülők bizalmának elnyerése legalább olyan fontos ebben a szakaszban, mint a gyermeké. Az első, kölcsönös benyomások a várható 3-4 éves közös kapcsolatot jelentősen meghatározzák. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, az óvodánkról, dajkákról, csak úgy várhatjuk el azt, hogy megbízzanak bennünk, ha felmerülő kérdéseikről, megbízható, pontos válaszokat kapnak.

A barátságos derűs légkör kialakítása

A derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztonságérzetet nyújt, kialakítja az érzelmi kötődést a felnőttekhez és a társakhoz egyaránt. Az ilyen közösség tevékenységekre, kapcsolatteremtésre serkent, játékra ösztönöz, gazdag tapasztalatszerzést, szociális tanulási lehetőséget biztosít. A sajátos, egyéni csoport-légkör, a saját szokások, hagyományok, jelképek mélyítik a gyerekek együttérzését, összetartozását. A közös élmények, a gazdag, tevékenykedtető élet, a dajkák és az óvónők nyugalmat, bizalmat, szeretetet tükröző magatartása fokozhatja a csoport jó légkörét, benne az egyes gyermekek érzelmi biztonságát.

A szokás és szabályrendszer megalapozása

Az érzelmi biztonságot nyújtó légkör meghatározó feltétele az óvodáskorú gyermek életkorához, egyéni fejlettségéhez igazodó követelményrendszer, a teljesíthető, de

erőfeszítést is igénylő normatívák. Úgy gondoljuk, az erőfeszítés árán elért sikerélmény további tevékenységre serkenti az egészségesen fejlődő gyermeket.

A szokások alakítását az óvodába lépéskor megkezdjük, fokozatosan, tovább finomítva, fejlesztve kívánjuk meg azok elfogadását és betartását, sok-sok játékos gyakorlattal, érzelmi megközelítéssel, figyelembe véve az egyes gyermek tempóját, szokásait, képességeit, életkorát, családi háttérét. A gyermek csak a közösségi együttélés során tanulhatja meg azt, hogy sok mindent szabad, de vannak bizonyos normák, kötétségek, szabályok, melyek betartása, elfogadása mindenkire nézve kötelező. A közösségi élet biztonságát, a közösségi magatartás alapjait jelentő erkölcsi tulajdonságokat /segítőkézség, egymásra figyelés, érdeklődés, empátia, tolerancia, barátság.../ ezek a normák és szabályok alapozzák meg.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek igényévé válik a közös tevékenység, az együttműködés, azokban aktívan és örömmel vesz részt.
- Tisztelettel és bizalommal fordul a társaihoz, a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Elfogadja a különböző tevékenységek által megkívánt magatartás és viselkedés-normákat.
- Kialakul szabálytudata, képes vállalni tettei következményeit.
- Társas kapcsolataiban képes önálló döntéshozatalra, egyszerűbb konfliktusok megoldására.
- Segítőkézs, érdeklődő, türelmes, figyelmes, együtt-érző, megérti és tiszteletben tarja társai különbözőségét.
- Készen áll az iskolai élet és a leendő tanító elfogadására, a kapcsolatteremtésre, a fokozatosan alakuló együttműködésre.
- Ismeri és óvja a helyi kultúra tárgyi emlékeit, értékeit.

3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

A gyermekek fejlődését biológiai adottságok, képességek, a spontán érés és a tudatos fejlesztés együttesen biztosítják. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés az óvodai tevékenységformák mindegyikében megvalósulnak, mert a nevelés eszközeinek és a tevékenységeknek a tartalmát is képezik.

Célunk: Az anyanyelvi és értelmi nevelés és fejlesztés érdekében olyan jártasságokat, készségeket alakítsunk ki a gyermekekben, amelyek nem csupán az iskolai beilleszkedést könnyítik meg, hanem egész életük során hasznosak és fontosak. , hogy olyan gyermekekké váljanak, akik képesek szabad önkifejezésre, kialakul tanulási vágyuk, kreatív személyiségük, életkoruknak megfelelő kifejezőkészségük, beszédértésük, kommunikációs és kapcsolatteremtő képességük.

Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelés egészében jelen van.

Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. A kommunikáció különböző formáinak elsajátítása és az anyanyelv használata döntően meghatározza a gyermek életét, későbbi tanulmányait.

Feladatunk:

- A gyermekek kommunikációs és metakommunikációs képességeinek, önkifejezési és kapcsolatteremtési készségeinek fejlesztése.
- A gyermekek nyelvi képességeinek, a beszédük technikai és tartalmi oldalának fejlesztése, szükség esetén a beszédhibák javítása.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. **A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.** Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatait fontosnak tartjuk, és a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, akkor nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik. A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi értékek befogadására. Az óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés hatására aktív és passzív szóincse bővül, mondatszerkesztésük nyelvtanilag helyessé válik, kialakul az összefüggő beszéd, a beszédfegyelem. Az óvónő személyes példáján keresztül, illetve fejlesztőjátékok kapcsán segíti elő a metakommunikációs eszköztár bővülését. A metakommunikatív elemek jelzik az egymás iránti érzelmeket, nemcsak kísérik, hanem módosítják a beszéd jelentését.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladata tehát a család, a környezet megismeréséből indul ki, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül fejti ki hatását. A fejlesztésnek a gyermek

élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme. Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítania, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Az óvoda tevékenységben gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyerekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, a hangleadásra, a dinamika a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak a kérdéseikre. Nem vesszük el a gyermek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicsérjük és biztatjuk a bátorabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyerekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlósossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermek beszéde jól érthető, mondataiban megjelennek a főnevek, igék, melléknévek, számnevek.
- Érzelmeit, gondolatait megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal fejezi ki.
- Beszédében megjelennek az elvont fogalmak, az ok-okozati összefüggéseket jelentő kifejezések.
- Érdeklődést mutat az új és ismeretlen kifejezések iránt.

4. ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS

Az értelmi nevelés, mint az anyanyelvi nevelés, minden tevékenységben, az óvodai élet teljes időtartamában megvalósuló komplex feladat.

Célunk:

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, a kognitív képességek és a gondolkodási struktúrák, az alkotóképesség fejlesztése.

Feladatunk:

- Élmény dús, tevékeny óvodai élet biztosítása, melyben a gyermeknek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítésére és gyakorlatban történő alkalmazásra nyílik lehetősége, az óvónő segítése mellett.
- Az értelmi képességek fejlesztése, a megismerési folyamat, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.
- Önálló gondolkodásra és logikus értékítéletek alakítására nevelés.
- A gondolatok szóban, mozgásban, ábrázolásban való megjeleníttetése.
- A látási, hallási, tapintási percepció (érzékelés) fejlesztése.
- A gyermek egyéni képességeinek és életkorának megfelelő, differenciált fejlesztése.

Fejlesztő munkánk során elsődlegesen a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építünk. Lehetőségeket biztosítunk a változatos tevékenységekre, melyek során további élményeket, tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek. A tevékenységek közben a gyermekek természetes, egymás közötti beszélgetéseit támogatjuk. A gyermeket meghallgatjuk, ösztönözzük a kérdések feltevésére és arra, hogy igényelje válaszainkat.

Nevelésünk az értelmi képességek kibontakoztatása tekintetében a következő területekre összpontosít: az érdeklődés, az érzékelés-észlelés, az emlékezet, a képzelet, a figyelem és a gondolkodás fejlesztésére. S miután az óvodás korú gyermek alaptevékenysége a játék, így az értelmi képességek kibontakoztatása is első sorban a játékon keresztül történik.

A rendszeres és közös játékok, kezdeményezések alkalmával jó lehetőségünk nyílik megállapítani egyes gyermekek érdeklődési körét, érdeklődésének irányát, melyre a beszélgetések közben feltett kérdéseikből következtethetünk.

A megismerő folyamatokon belül az érzékelés-észlelés három területét fejlesztjük: a látási, a tapintásos, és a hallásérzékelésüket. Játék és közvetlen tapasztalatszerző séták, kirándulások közben szereznek élményeket arról, hogyan beszélgetnek, viselkednek különböző szituációkban az emberek egymással. Hogyan bánnak az emberek a különböző tárgyakkal, érzékelik környezetük és a külvilág jelenlétét. Amit látnak, hallanak, ízlelnek, szagolnak, tapintanak, nem mind ismerik, ebben mi segítjük őket. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol kísérletezhetnek, felfedezhetnek új dolgokat, ösztönözzük képzeletük és kreativitásuk, alkotóképességük fejlődését. De itt találkozhatnak a tévesztés, a nem sikerült kifejezésekkel, és az újra próbálkozás lehetőségével. Segítjük őket, hogy egymásra figyelve, kisebb csoportokban is tudjanak együtt tevékenykedni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek az elsajátított ismereteket és megszerzett tapasztalatokat hasznosítani tudja a mindennapi tevékenységek során.
- Érzelmei útján az őt, körülvevő valóságot tapasztalati úton ismeri, az egyszerű összefüggéseket észreveszi.
- Észlelési képességeit a finommotoros képességeivel összerendezetten használja.
- Reprodukzív emlékezete, gazdag képzelete segítségével a megszerzett tapasztalatait, gondolatait érthetően, kifejezően elmondja.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodásra képes.
- Egyéni képességeinek megfelelően kisebb csoportokban a feladatok irányított és önálló megoldását végzi.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A csoportnapló és a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló fejlődésnapló összevetése a helyi nevelési programmal:

Minden tervezési mód jó, amennyiben az óvodapedagógus jól tudja hasznosítani a gyermekek nevelésében. A **csoportnaplónak** tükröznie kell a helyi nevelési program általános feladatainak tartalmát, a tevékenységek rendszerét, és tartalmi előírásait, a szervezési feladatokat, stb.

A **fejlődésnapló tartalmazza** az anamnézist, a beszoktatás tapasztalatait, a gyermek fejlődésének mutatóit, feljegyzéseket, fejlesztési tervet, egyéb szakemberek megállapításait. Egy fejlődésnapló akkor jó, ha tükrözi a gyermek fejlődését, és meghatározhatók belőle az egyéni, differenciált fejlesztés tartalmi. A 2009-es nevelési évtől ezt kiegészítjük a Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszerrel (DIFER)

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

---

1. JÁTÉK

Az óvodás gyermek világa a játék. A játék ennek a kornak alaptevékenysége és egyben legfejlesztőbb, leghatékonyabb és legfontosabb tevékenysége, sőt a gyermek elemi pszichikus szükséglete. A játék a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység, egyben az óvodáskorú gyermek tanulásának legmeghatározóbb színtere.

A játék olyan komplex tevékenység, melyben a kisgyermek kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit. Az óvodás gyermek a külvilágból és saját világából származó összefüggő benyomásait a játékokban tagolja.

Céljaink:

- A gyermekek az óvodában jól, jól, és elegendőt játsszanak.
- Előtérbe helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.
- A játék az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé váljon.
- Olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtése, melyeknek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.
- Képet kapni a gyermek játékának megfigyelése közben ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, és ezen ismereteket tudatosan felhasználni a gyermek fejlesztése érdekében.
- A játék folyamatában fejlődjön a gyermekek problémamegoldó-képessége.
- A gyermek
  - o ügyesedjen,
  - o ismerkedjen az anyagokkal, tulajdonságaikkal,
  - o vezesse le indulatait,
  - o vetítse ki elfojtott érzelmeit,
  - o alkalmazkodjon társaihoz és a felnőttekhez,
  - o működjön együtt társaival és a felnőttekkel,
  - o társas kapcsolatai gazdagodjanak.

A pedagógus feladata a játék terén:

- Derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, bizalomteli légkör teremtése, melyben a gyermekek felszabadultan élhetik meg mindennapjaikat.
- Biztosítsa, hogy a játék helye, tere segítse a gyermeki elképzelések megvalósulását, a csoportszoba ösztönzőleg hasson a játék kialakítására, és játszására.
- Gondoskodjon arról, hogy a játékszerek, játékeszközök, alapanyagok változatosak, minőségiek és esztétikusak, könnyen tisztán tarthatóak legyenek, megfelelő pedagógiai értékkel rendelkezzenek (ne keltsen félelmet, ne ösztönözzön agresszivitásra), és ne okozzanak balesetet.
- Biztosítsa a játékidőt, mert az elmélyült, gazdag játékhoz időre, méghozzá megszakítás nélküli, hosszú időre van szükség.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségeket biztosítson a játék fejlesztése érdekében. Biztosítson minél több játékorientált élményt, ismeretet (mese, séták, foglalkozások, kirándulások stb. kapcsán) a szerepjáték tartalmi gazdagodásához.
- Tudatosan legyen jelen a játék folyamatában, szükség és igény szerint együttjátszásával, támogató, ösztönző magatartásával biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Biztosítsa a gyermek önállóságának fejlődését a játék folyamán, hogy a különböző élethelyzetekben és tevékenységekben is növekedjen önállósága.
- Segítse elő a szerepvállalást, törekedjék arra, hogy minden gyermek szerepjátéka egyéni képességeinek szintjén bontakozzon ki, gyakorolhassák a konfliktusok önálló, megnyugtató megoldását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önálló eszközválasztás jellemzi a gyermekeket, a szerepeket elosztják, elfogadják azokat.
- Bármilyen játékot önállóan kezdeményeznek.
- Egyéni vagy közös ötleteiket a már meglévő eszközökkel képesek megvalósítani.
- A játék eszközöket kérésre – kivárás után – átadják, vigyáznak azokra.
- Örülnek a sikernek, elviselik a kudarcot, segítik egymást a játékban.
- Érdeklődőek, kíváncsiak.

- Képesek hosszabb ideig elmélyülten foglalkozni az önmaguk által választott, vagy a felnőttek által ajánlott játékokkal.
- Önállóan, leleményesen oldják meg a helyzeteket.
- Játékukban ötleteik, elképzeléseik vannak, amihez a kivitelezés módját is keresik.
- Igényük van arra, hogy az elkezdett játékot befejezzék.
- Tudnak kompromisszumot kötni, megértik a társak vagy felnőttek elvárásait, tiszteletben tartják mások elképzeléseit.
- Együtt tudnak működni társaikkal.
- A közös játék is örömet okoz nekik.

2. MESE, VERS

A beszéd és a nyelv, a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll, a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének, az emberek közötti kommunikációnak.

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, melyek a gyermeknek érzelmi-érzéki biztonságot adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra-verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, és a lehetséges viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek világgépének, és alkalmas a szemléletmódjának és világgépének kialakítására. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát. A gyermek saját vers- és mesealkotása az önkifejezés egyik módja.

Céljaink:

- Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

- Az életkoruknak megfelelő beszédészlelése, beszédmegértéssel, kifejezőképességgel rendelkezzenek.
- A mese és a vers varázslatos világán keresztül az érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődés elősegítése.
- Élménynyújtás, az irodalmi érdeklődés felkeltése, az anyanyelv szépségének, kifejező erejének megismerése, biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A mindennapos verseléssel, meséléssel, irodalmi élményekkel megalapozzuk a szépirodalom iránti szeretetüket.
- Az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.
- A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása irodalmi élményeiken keresztül.
- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd képességének kialakítása.
- A beszédkedv fokozása, a tiszta, és szép beszéd gyakorlása.

A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:

- A gyermek életkorának megfelelő igényes irodalmi anyag összeállítása.
- Mindennapos verselés, mesélés (bábozás, dramatizálás) biztosítása az egyéni differenciálódás - felzárkóztatás, tehetséggondozás - figyelembevételével. Irodalmi élmény feldolgozásának elősegítése.
- Az óvónő élő szóval, megfelelő átéléssel, szívesen meséljen, előadásával esztétikai élményben részesítse a gyerekeket, példamutató beszédével adjon mintát a helyes mondatalkotásra, mondatkapcsolásra, választékos nyelvhasználatra.
- A gyermek önkifejezésének biztosítása, ösztönzés saját mese-, versalkotásra, annak mozgással, ábrázolással való kombinálására. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermek élményeit kifejezhesse, ösztönözze, növelje önbizalmát.
- Tartsa szem előtt, hogy az irodalmi nevelés vezető szerepet töltsön be az óvodás gyermek érzelmeinek fejlesztésében, erősítse a gyermekben az irodalmi élmény iránti vágyat, használja ki a megfelelő mese adta lehetőségeket az érzelmi, erkölcsi, nyelvi fejlesztéshez.
- A gyermek szemléletmódjának, világképének alakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és örömmel hallgatnak mondókát, verset, mesét, gyermekirodalmi alkotásokat.
- Tisztában vannak a megismert szavak jelentésével, megfelelően használják azokat.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Csendben végighallgatja a mesét, tekintetén látszik a belső képzeleti kép.
- Kialakul az igényük a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- A folytatásos mesék szálait össze tudja kötni.
- Képesé válnak a hallottak képi megjelenítésére.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játéukba is beleszővik.
- Bábozás, dramatizálás közben kitárulkoznak, szorongásaik oldódnak; megjelenítik élményeiket, közösségeket hoznak létre, mely segíti az összetartozás élményét.
- Megjegyzik a mesék legfontosabb jellemzőit, (szereplők, események), képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására, saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- A gyermekek játéukban alkalmazzák a tréfás mondókákat.
- A könyvekben a képek alapján önállóan tájékozódnak, a könyvek állagát óvják.
- Figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és a társaikat.
- Alkalmazzák a kapcsolatteremtés elemi szabályait. Hangzás, hangulat, érzelem egységében kezdi felfogni a hallott verset, mesét.

3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

Esztétikai élmény részesei lehetünk, akár előadóként, akár hallgatóként éljük át a dal, a zene gyönyörűségét. A dal, a zene nemcsak megszépíti, megszínesíti a hétköznapokat, hanem lehetőséget is ad az érzelmek aktív, intenzív megélésére, olyanra, amilyenre a hétköznapokban nem mindig van lehetőség.

Az óvodában az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A mozgás és a ritmus elválaszthatatlan egységének ráérzését, felfedezését segítik a természetes anyagokból készült ritmushangszerek, gyermekhangszerek.

Céljaink:

- A zenei anyanyelv megalapozása, a közös játék örömeinek éreztetése.
- A gyermekeink zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése.
- A zenei alkotó fantázia, a zenei emlékezet és reprodukciós képesség, valamint a belső hallás fejlesztése.
- Éneklővé, és zenehallgatóvá nevelés.
- Személyiségfejlesztés az énekes játék által.
- A gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, a zenei élmények befogadására való képességek megalapozása.

A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:

- A pedagógus a zenélés biztosításakor ügyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, meghitt légkör megteremtésére.
- Éneklési, zenélési kedv felébresztése, a zene megszerettetése.
- Szép, tiszta éneklésre való szoktatás az énekes játékokon keresztül.
- Zenei ízlésformálás. Énekes népi játékok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások bemutatása.
- Zenei képességfejlesztés. Éneklési, ritmikai, hallási, zenehallgatási készségek fejlesztése, formaérzékelés, és zenei alkotókedv fejlesztése.
- Ritmushangszerek megismertetése, készítése, használatukra szoktatás.
- Igényes és tudatos dalanyag-választás, életkornak, fejlettségi szintnek, alkalomnak megfelelően.
- A gyermekek
  - zenei alkotókedvének ösztönzése, zenei kreativitás alakítása,

- zenei anyanyelvének megalapozása,
  - esztétikai fogékonyságuk formálása,
  - mozgáskultúrájuk alakítása.
- A magyar kultúrkincsben fellelhető népi zenei alkotások, hangszeres zene bemutatása, jellegzetes, egyszerű tánclépések bemutatása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesse válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre – az éneklés, zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni. Érzik az egyenletes lüktetés és a ritmus közti különbséget.
- Ismernek egyszerű ritmusokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Ismernek hangszereket, azok hangját tudják azonosítani.
- Megtanulják hallgatni az énekes és hangszeres zenét.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Fejlődik éneklési, ritmikai, hallási, zenehallgatási készségük.
- Megtapasztalják az együttléklés, együttléklés közösségformáló erejét.
- Megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni énekben, mozgásban, táncban.
- Fejlődik értelmük, zenei emlékezetük, képzeletük, akaratuk.
- A zenei nevelés hatására alakulnak társas kapcsolataik, érzelmviláguk színesebbé válik.

4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze az ábrázolás különböző fajtáival való ismerkedés: rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézi munka, építés,

konstruálás. A személyiség fejlesztéséhez hozzá tartozik ezen a területen a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel való találkozás, ismerkedés is. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A vizuális nevelés egy fontos eszköz, melynek lehetőségével utat nyithatunk az alkotó folyamat átélésével a gyermeki önkifejezésnek, az önbizalom építésének. A vizuális nevelés ugyanakkor változatos technikák megismertetését is jelenti, amelynek tudása biztonságot ad gyermekeinknek egy mindig újat teremtő alkotáshoz.

Céljaink:

- Az ábrázolás különböző fajtái által a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztése.
- Igény kialakítása a kreatív önkifejezésre, alkotásra.
- A gyermekek tapasztalják meg, hogy maga az ábrázoló tevékenység, és ennek öröme a fontos.
- A gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagítása.
- A gyermekek képi-plasztikai kifejezőképességének, komponáló-képességének, térbeli tájékozódó- és rendezőképességének kibontakoztatása, és segítése.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség megalapozása.

A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:

- Az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán, folyamatosan megfelelő tárgyi feltételeket (változatos eszközöket, elegendő helyet, biztonságos környezetet) biztosít.
- Segíti a képi, plasztikai kifejezőképesség, a térbeli tájékozódó és rendező képesség alakítását az egyéni fejlettségi szintek és egyéni képességek figyelembe vételével.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása és az önkifejezés egyes területeinek segítése.
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- A gyermekek megismertetése az eszközök biztonságos használatával.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás különböző technikai elemeivel, és eljárásaival.
- Kezdeményező, kreatív magatartás kifejlődésének segítése.
- Lehetőséget nyújt a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- Lehetőséget biztosít műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal, helyi népművészeti művekkel való találkozásra.
- Alakítson ki esztétikus környezetet csoportjában, és ösztönözze a gyerekeket is a környezet esztétikai alakítására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a gyerekek számára örömforrássá, kedvelt tevékenységgé válik.
- Megfelelő módon fogják és vezetik a ceruzát.
- Ismerik az ábrázolási technikákat, azokat képesek önállóan is alkalmazni, változatos, egymással kombinálható technikákat alkalmaznak.
- Ismerik az ábrázolás anyagait és azokat biztonsággal, önállóan választják és használják.
- Fejlődik kreativitásuk.
- Kezüik ügyesedése lehetővé teszi az egyre tökéletesebb önkifejezés megvalósulását ábrázoló tevékenységükben.
- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre precízebb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Képesek a valóságot megjeleníteni ábrázolásában, valamint képesek – megfelelő élmények hatására – képzelt helyzeteket, hangulatokat megjeleníteni.
- Alkotás közben törekednek az esztétikus megjelenítésre.
- Ábrázoló tevékenységeikben az arányokat megfelelően alkalmazzák.
- Ismerik a sík és térbeli irányokat.
- Képesek a részletek megfigyelésére és azok sík és térbeli megjelenítésére.
- Esztétikai érzékük alakul, képesek a szép meglátására, a természetben és a tárgyi környezetben egyaránt.
- Megtanulják a kivárást és az együttműködést.
- Fejlődik értékítéletük.

5. MOZGÁS

A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A pszichomotoros készségeik, képességeik kialakításában és fejlesztésében a legfontosabb eszközünk a testmozgás, a mozgásos játékok és feladatok. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés mellett, az óvodáskor egész időszakában a gyerekek a mozgás, a tevékenykedés által szereznek információt a környezetükről.

A mozgásfejlesztés az egészségmegőrzés területén is kiemelt jelentőséggel bír, azonban kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását, a nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációt és elősegíti az egész személyiség fejlődését.

A spontán szabad játék kereteiben végzett tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel.

Céljaink:

- Gyermkeink természetes mozgáskedvének felkeltése, mozgáskultúrájuk fejlesztése.
- Egészségük megőrzése (légzés, keringés, izomrendszer egészséges fejlődése).
- A nagymozgások fejlesztését természetes módon integrálja az óvodánk!

A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében

- Biztosítsuk a gyermek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit, irányítsuk a gyerekek figyelmét a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Biztosítsunk változatos eszközöket, megfelelő helyszínt a mozgásgyakorláshoz.
- Biztosítsunk lehetőséget a gyerekek szabad levegőn való tartózkodására minél hosszabb időn keresztül.
- Teremtsünk minél több mozgási lehetőséget, óvodán kívül is (kirándulás, játszótér, uszoda).
- Teremtsünk olyan feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Gondoskodjunk a motoros képességek fejlesztéséről a helyes mozgásanyag megválasztásával.
- Segítsük elő a helyes testtartás kialakítását.
- Gyermkeink sajátítsanak el minél több mozgásformát.
- Keltsük fel az igényt a gyerekekben a játék és verseny iránt.
- Szeretessük meg a mozgást!

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Teljesítőképesége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó.
- Fejlődik tér- és idő tájékozódó képessége. Megszereti és igényli a mozgást.
- Ütemtartással jár.

- Természetes módon kötetlenül fut. Fut különböző tempóban, alakzatban, belegyorsítva.
- Versenyt fut állórajtból 20-30 méter távolságba.
- Megérti az egyszerű vezényszavakat.
- Mozgástapasztalata növekszik az egyensúlyozásban, ugrásban.
- Távol és magasugrást végez néhány lépés nekifutással.
- Mélyugrást és szerugrást végez.
- Dobásokat végez célba és távolba egykezes és kétkezes alsó és felső dobással különböző nagyságú és súlyú labdával (1 kg-ig).
- Talicskázik combfogással.
- Leng, hintázik előre és hátra, szeren, mászókan, függésben lábmozgásokat végez.
- Gurul a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulást végez.
- Egyensúlyoz padmerekítő gerendán.
- Labdát vezet különböző tempókban, irányváltoztatással, két vonal között, padon. Labdaátadást végez társának.
- 2, 4 és 8 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat végez ütemtartással, változatos kézi szerekekkel, eszközökkel és társaikkal.
- Szerepes és utánzó futó játékokat, szabály és fogójátékokat játszik.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszik az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészültek az írás tanulásához.

6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyermek olyan tapasztalatokat szerez az őt körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről, mely segíti tájékozódásában.

A gyermek megismeri a világot, közvetlen megfigyelés és tapasztalatszerzés útján. Ismerkedik szülőföldjével, a nemzeti kultúra hagyományaival.

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Hatására a gyermek előrejut az önálló tapasztalatszerzésben, tud véleményt mondani, kapcsolatot teremteni társaival, felnőttekkel, növekszik türelme, kitartóbbá válik, nő figyelme tartóssága, erősödik akarata, önfegyelme.

Matematikai nevelés meghatározó szerepet kap a gyermek képességeinek fejlesztésében, elsősorban a következő területeken:

- tapasztalás
- emlékezés

- megértés
- konstruálás
- ítélőképesség

Céljaink:

- A gyermek az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről az életkorának megfelelő tapasztalatokat szerezzon.
- A gyermekek természethez való érzelmi viszonyának kialakítása, a természet védelme az értékek megőrzésére való igényük kialakítása.
- Matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek kialakítása, azok tevékenységekben való alkalmazása.

A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:

- Biztosítsunk olyan tevékenységeket, hogy az őt körülvevő világot megismerje és megértse a maga egészében, építsen a közvetlen megfigyeléseire és tapasztalatszerzéseire.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a természeti környezetet, amelyben él és hívjuk fel a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Biztosítsunk tapasztalati lehetőségeket, séták kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a természetben végzett tevékenységek által.
- Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok és virágoskert működjék.
- Alakítsuk ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt. Tegyük lehetővé, hogy megismerjék a falu és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Biztosítsunk lehetőséget az évszakonkénti és folyamatos megfigyelésekhez.
- Alakítsunk ki pozitív viszonyt környezetünkkel, a természettel.
- Biztosítsunk nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkört.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyermek életkora illetve testi-lelki szükségletei szerint vegyen részt különböző matematikai tartalmú tevékenységekben.
- Teremtsünk folyamatosan olyan játé szituációkat, amely alkalmas matematikai tartalmak közvetítésére.
- Biztosítsunk a szabadidős játéktevékenységekhez elegendő és esztétikus eszközöket, megfelelő időt és helyet.
- Biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a gyermek akkor és annyit kérdezhessen, amennyit és amikor akar, ezt kövesse mindig kielégítő óvónői válasz.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyermek teljesítménye, illetve tevékenysége mindig kapjon visszajelzést, annak érdekében, hogy a gyermek kontrolálni tudja önmagát.
- Biztosítsunk olyan játék szituációkat, amelyek elősegítik a gyermek egyéni megismerő képességeinek – problémalátásának fejlődését, aktivizálását – segítve ezáltal is az iskolai tanulásra való alkalmassá válásukat.
- Segítsük a gyermeket a matematikai igazságok megtalálásában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek közötti összefüggéseket.
- Tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Tudja a napszakokat.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Alkalmazza a „ növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor, virág, fű stb.)
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek.
- Ismeri a kulturált viselkedés alapvető szabályait, helyes magatartási formákat.
- Képesse válik arra, hogy megértse és kövesse az óvónő kéréseit, gondolatait.
- Matematikai jellegű problémákról gondolatait szabadon elmondja, javítja tévedését.
- Képes ismert tulajdonságok szerint válogatást folytatni, formába rendezni, kiegészíteni.
- Összehasonlítását szóban is ki tudja fejezni.
- Érti és használja a mennyiségekkel kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tud mérni. Helyes következtetéseket von le.
- Össze tud mérni halmazt párosítással különböző színek, formák, nagyságok esetén is.
- Ismeri a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Képes „képolvasásra”. Az elmondott történetet rajzban meg tudja jeleníteni.
- Másolással képes megépíteni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Térbeli és síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint szét tud válogatni.
- Megkülönbözteti a jobbra-balra irányt.
- Követni tudja a helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé, alatt fölött, között)
- Elégséges tapasztalatot gyűjt az iskolai tanulási tevékenység megkezdéséhez.
- Jártasságot szerez a gondolati műveletek gyakorlásában.
- Életkori sajátosságának megfelelően eligazodik a gyakorlati életben.

7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Nevelési eszköz, mellyel a játék mellett a leginkább alakíthatjuk a gyermek személyiségének pozitív fejlődését. A munkavégzéshez szükséges attitűdök, mint például a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság alakítása fontos lehet a közösségi élet és a környezet megismerése szempontjából is. Az óvodában végzett munka jellegű tevékenység a játékból bontakozik ki és játékos jellegét meg is őrzi. Erősíti a közösségi kapcsolatokat, hiszen saját magunk és mások elismerésére nevel.

Céljaink:

- Gyermekeink a munkát örömmel, belső késztetésből, önként vállalt tevékenységként végezzék.
- Alakuljanak ki gyermekeinkben a munkához szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok, mint pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.

A pedagógus feladatai a tevékenység megszervezésében:

- Biztosítsuk, hogy a gyermek munkatevékenysége játékos jellegű maradjon, de erősítse és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is.
- Teremtsük meg mindenfajta munkában és minden korcsoportban életkorukhoz és erejükhez mért önálló munkavégzés és öntevékenység lehetőségét.
- Biztosítsunk a napirenden belül a munkára megfelelő időt.
- Biztosítsunk olyan munkalehetőséget, ami a gyermekek számára elfogadható, amihez kedvük van, elvégzése megerősítés és testi épségük veszélyeztetése nélkül megvalósítható.
- Biztosítsunk a gyermek számára megfelelő munkaeszközöket.
- Biztosítsunk helyet a munkaeszközök számára, ahol a gyermek bármikor elérheti és használhatja a szükséges eszközöket.
- Teremtsük meg a kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Érjük el, hogy a gyermek szívesen, örömmel dolgozzon, a felnőttek munkáját becsülje meg, és felelősséget érezzen a közösség munkájáért.
- Keltsük fel a gyermek tevékenységi vágyát, a felnőttek utánzása és a felnőttekhez hasonulás igényét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, természetes teendőként látja el, képes mindennapi szükségletei önálló kielégítésére.
- Önállóan tevékenykedik, észreveszi elvégezhető feladatait, és segítséget nyújt társainak, valamint a felnőtteknek.
- Örömmel és önként vállal megbízásokat és munkatevékenységeket, azokat önállóan végrehajtja.
- A gyermek képes önállóan dönteni, feladatait társaival megosztani.
- A munkát felelősséggel végzi el, felfogja eredményét, örül a sikeres végrehajtásnak.
- A munkaeszközöket önállóan előveszik, használják, rendben tartják, elteszik.
- Észreveszik a rendetlenséget, felszólítás nélkül felveszik a szemetet, elteszik a kint felejtett eszközöket.

8. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás mindig spontán vagy szervezett tevékenységhez kapcsolódik, folyamatos, utánzáson alapul, és a teljes személyiség fejlesztését segíti elő. A világ felfedezését jelenti, mely során a gyermek természetes kíváncsiságát elégíti ki.

Az óvodapedagógus támogató környezetet teremt az általa kezdeményezett tevékenységhez és a gyerekek előző tapasztalataira építve tovább bővíti, mélyíti ismereteiket. A tanulás célja a gyerekek készségeinek, képességeinek fejlesztése, tapasztalataik bővítése. A gyermek cselekvő, aktív részese a tanulási folyamatnak, melyben minden érzékszervét használva új élményekhez jut. Az egész folyamat a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, nyitottságára, aktivitására, kreativitására, modellkövető, utánzó magatartására épül, és a játékukba ágyazva valósul meg.

Céljaink:

- A gyerekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.
- A gyerekek kíváncsiságának, tevékenységi vágyának felkeltése.
- A gyermeki kreativitás erősítése.

A pedagógus feladatai a tevékenység megszervezésében

- Biztosítsunk élményekben gazdag mindennapokat az óvodában.
- Tudatosan tervezett, szervezett tanulási tevékenységeket valósítsunk meg.
- Bővítsük korcsoportonként, témakörönként, és a gyerekek egyéni fejlettségét figyelembe véve a tanulási folyamatokat.
- A gyerekek érzékelésének, észlelésének fejlesztése.
- A gondolkodási műveletek fejlesztése.
- Biztosítsuk a gyermek személyiségének kibontakoztatását a személyre szabott pozitív értékeléssel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megtörténik az első alakváltozás, megváltoznak a testarányai. Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- Megkezdődik a fogváltás.
- Képes mozgása, viselkedése, testi szükségletei irányítására.
- Mozgása összerendezett, harmonikus, fejlődik mozgáskoordinációja.
- Finommotorikája erőteljesen fejlődik.
- Nyitottá, érdeklődővé válik az iskolai tanulásra.
- Érzékelése, észlelése folyamatosan differenciálódik.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás (a cselekvő szemléletes és képi mellett)
- Beszéde érthető és folyamatos, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő szinten képes kifejezni.
- Képes végighallgatni mások beszédét és megérti azt.
- Képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyerektársaival.
- Képes szabályokhoz alkalmazkodni.
- Feladattudata kialakulóban van.
- Egyre kitartóbb és önállóbb. Kitartása mutatja önfegyelme alakulását is.

HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEK ÉS JELES NAPOK AZ ÓVODÁBAN

A környezeti kultúra kialakításában jelentős szerepe van az óvoda hagyományainak és a jeles napoknak. A sok-sok részfeladat egymásra épülésével a folyamatosság biztosítja a kívánt nevelő hatás elérését. A hagyományok ereje a közös élményben, az erős érzelmi átélésben rejlik. **Az ünnepek az óvodás gyermek életében kiemelkedő jelentőségűek.** A hétköznapiakból tartalmukban és külsőségeikben különböznek, előzményeiket és következményeiket a mindennapok óvodai eseményei jelentik.

A hagyományos ünnepek között vannak társadalmi és vallási eredetűek, valamint néphagyományokhoz kapcsolódóak. Ilyen ünnepek Miklós napja, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, évzáró, ballagás, március 15, gyermeknap, születésnapok. Ünnepeink kiegészültek az élő és élettelen természet nevezetes napjairól való megemlékezéssel.

Természeti világnapok: Állatok napja okt.04.
Víz világnapja márc.22.
Föld napja ápr.22.
Madarak és fák napja máj. 10.

Társadalmi ünnepeinket minden csoportunkban a gyerekek életkori sajátosságaihoz mérten, kellő előkészítéssel, érzelmi ráhangolódással tesszük emlékezetessé. Környezetüket saját munkáikkal és az óvó néni esztétikus díszével alakítjuk.

Nemzeti ünnepünkre elsősorban a nagycsoportban életkoruknak megfelelő vers és énekek kíséretében emlékezünk.

A természeti világnapok mind a négy témaköre egy héten keresztül (a nevezetes dátum előtt) kerül feldolgozásra. Mindhárom korcsoportban az óvónők tudatosan tervezik a heti programokat, melyben a közvetlen tapasztalatszerzés az elsődleges: kirándulásokon, kísérletezések alkalmával, vagy a csoportszobákban és az udvaron.

Ünnepeink előkészítésénél, megszervezésénél és lebonyolításánál is tiszteletben tartjuk az Alapprogramban meghatározott elvet, mely szerint „a gyermek nevelése a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.” Ezért a hagyományos ünnepek óvodai megtartásánál arra törekszünk, hogy azokra az otthoni ünnep után kerüljön sor. Minden óvodai ünnepnél a legnagyobb hangsúlyt az érzelmi előkészítésre és a közös készülődésre helyezzük.

Mikulás

Időpontja: december 6. utáni első óvodai nap

Előzményei: a „Mikulás- várás minden óvodai tevékenységformában megjelenik, kiemelt területnek a gyermeki játéktevékenységet tartjuk. Lényegesnek tartjuk, hogy a Mikulás személyesen nem jelenik meg, csak titokzatos módon hozza el ajándékait. Szülőket, vendégeket nem hívunk, mert több helyszínen (csoportszoba, öltöző, ebédlő, udvar stb.), többféle tevékenységgel (nyomkeresés, csizmatisztítás, ének, vers, rajz a mikulásnak) töltjük el ezt a délelőtti, melynek csúcspontja az ajándékok megtalálása.

Advent, karácsony

Mivel a karácsonyt otthon ünneplik a családok, az adventi készülődés jelenti az óvodai ünnepet.

Időpontja: advent első vasárnapja utáni hétfőn kezdődik és tart a karácsony előtti utolsó óvodai napig.

Előzményei: az érzelmi előkészítés itt is szinte minden tevékenységben megjelenik. Kiemelt szerepet itt is a játéktevékenységnek szánunk, kiegészítve a népi kismesterségek csoportjainkban is alkalmazható technikáival. Minden csoportban készül adventi naptár, adventi koszorú, hétfői napokon meggyújtjuk a gyertyákat is.

Lebonyolítása: a negyedik gyertya meggyújtására ünnepélyes keretek között csoportom belül kerül sor. Karácsonyfát nem állítunk.

Farsang

Időpontja: farsangi időszak

Előzményei: nagy hangsúlyt fektetünk az érdeklődés felkeltésére, ezt az időszakot a humor, a móka jellemzi.

Lebonyolítása: csoporton belül, egész délelőttre tervezett mulatság, melyen belül a hangsúlyt a közös játékokra, bolondozásra, nem a kötelező jelmezes bemutatkozásokra helyezzük. A csoportok meglátogatják egymást és a többi intézményegységet.

Húsvét

Időpontja: a húsvét utáni első óvodai nap

Előzménye: érzelmi előkészítés, közös tevékenységek, népi hagyományokhoz kapcsolódó technikák.

Lebonyolítás: csoporton belül ünnepeljük, általában a közösen elkészített fészekben találják meg a gyerekek az ajándékaikat.

Anyák napja

Időpontja: május első vasárnapja után egy hétköznap délután

Előzményei: érzelmi előkészítés, saját készítésű ajándék, vers

Lebonyolítás: megvalósulási formáit meghatározza az aktuális csoportösszetétel és a gyermekek fejlettségi foka.

Nagyok búcsúja

Óvodán belül, ajándékkal, verssel búcsúznak az iskolába menőktől és ők tőlünk.

Évzáró családi délután

Időpontja: május végi június eleji délután, ahová vendégségbe hívjuk a szülőket, leendő ovisokat egy kötetlen játékos délutánra.

AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI A GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem védő-óvó funkciója a 3-7 éves korú gyermekek életkori kiszolgáltatottsága miatt, minden óvodás gyermekre figyelemmel van. Az óvoda, a gyermekvédelem egyik legfontosabb „jelző intézménye”, ahol a gyermekek, a nap jelentős részét töltik. A gyermekek családjakkal, környezetükkel a kapcsolat folyamatos.

A gyermekek jogairól szóló, és a gyermekvédelmi törvényt alapul véve óvodánkban olyan pedagógiai tevékenységet folytatunk, amely kizárja, hogy bármelyik óvodásunk bármilyen oknál fogva hátrányos, vagy megkülönböztetett helyzetbe kerüljön. Munkánk során a gyerekek mindenek felett álló érdekét tartjuk szem előtt. A gyermekvédelmi munka a gyermekek ellátása során áthatja a mindennapjainkat.

A gyermekvédelmi munka törvényi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. 04. 22-én kiadott (1997. Évi XXXI. tv.)
- 2008. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Célja:

- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése.
- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása.
- A károsító tényezők enyhítésében, megszüntetésében való segítségnyújtás.
- Halmozottan hátrányos helyzet megállapítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása.
- A gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása.

Feladatai:

- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása.
- A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
- A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése családlátogatás alkalmával (új gyermekeknél).
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermek kiszűrése.
- A gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel.
- Ok feltárás: az információk összegyűjtésével, értékelésével (2 társ óvónő, gyermekvédelmi megbízott, a vezető óvónő).
- Csökkentés, megszüntetés – a legjobb megoldás megkeresésével, alkalmazásával. A megoldás sikerének utólagos értékelése.
- A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a másság elfogadásával.
- A veszélyforrások elkerülése, szokások, szabályok kialakításával és azok betartatásával.
- Segítőszándékú együttműködés a szülőkkel.
- Felvilágosító, tájékoztató jellegű programok szervezése.
- Rendszeres egészségügyi felügyelet.
- Középső csoport II. félévében logopédiai szűrés, nagycsoportban év elején újra,

majd rendszeres logopédiai kezelés beszédhibától függő gyakorisággal.

- Képességük szerint segítjük beiskolázásukat, iskolaválasztásukat
- Bántalmazás, erőszak jeleinek, nyomainak felismerése után a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálathoz fordulunk az ügy megfelelő kezelése és az orvoslás érdekében.
- Fokozott figyelmet fordítunk a táplálékallergiás, SNI -s, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Gyermekvédelmi gondoskodást igénylő körülmények

A hátrányos helyzetű gyermek:

A értelmében hátrányos helyzetű gyermek az, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak: **jelölése: HH**

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

A hátrányos helyzetű kategórián belül az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője illetve szülei az óvodai felvételi körzet megállapításával összefüggésben a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás alapján készült statisztikai adatszolgáltatás, a gyermeket megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek. **Jelölése: HHH**

A veszélyeztetett gyermek:

A veszélyeztetettség az 1997.évi XXXI. tv. /A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról /5.§ értelmében súlyosabb, halmozottabb állapot. Nem a tünetek jellemzik, többnyire károsodottak valamilyen szinten – a pedagógiában ennek korrekciója szükséges.

Veszélyeztetett helyzet:

- Alacsonyfokú veszélyeztető magatartás.
- Mérsékelt súlyos veszélyeztető magatartás.
- Nagyon súlyos veszélyeztető magatartás.
- Életveszélyes veszélyeztetettség.

Veszélyeztetettség okai:

- Környezeti ok: család, család szerkezet, nevelési hiányosságok, erkölcsi fejlődést veszélyeztető környezet, lakásviszonyok.
- Gyermek személyiségében mutatkozó ok.
- Anyagi ok.
- Egészségügyi ok.
- Egyéb ok.

A gyermekvédelmi tevékenység tartalma, szervezeti formái, módszerei

- A gyermekvédelmi megbízott a csoportok óvónőivel, az óvoda vezetőjével együttműködve végzi munkáját. A gyermekvédelmi munkatervet a pedagógia programhoz csatoljuk. Év elején az új gyermekek adatait begyűjtjük, a régieket felülvizsgáljuk.
- A gyermekvédelmi helyzetek pontos felismerése, kezelése tőlünk nagy tapintatot, a szülők felé fordulásban empátiás készséget, meggyőző és megértő magatartást kíván.

- Elsőként pedagógiai eszközökkel igyekszünk segíteni, ha ez nem célravezető, akkor irányítjuk szakszolgálathoz a szülőt.
- Alapos megfigyelés, konzultálás alapján tesszük meg azokat a pedagógiai, szociális vagy egyéb intézkedéseket, amelyet az adott eset megkíván.

A gyermekvédelmi munka folyamata:

- A gyermek felvételi állapotának feljegyzése: (Miért tartjuk veszélyeztetettnek vagy hátrányos helyzetűnek, mit tudunk tenni a helyzet megszűnése érdekében?)
- A fejlődésben bekövetkezett változások leírása.
- A szakszolgálat dolgozóival folyamatos konzultáció megszervezése.
- Beiskolázás, iskolaválasztás segítése.

Az óvodavezető feladata:

- Intézményi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása.
- A munkáját segítő intézményekkel kapcsolattartás – jelzőrendszerbe dolgozó szakemberek együttműködése
- A gyermekvédelmi munka megtervezése az adott nevelési évre.
- SN, HH, HHH és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása, nyomon követése
- Az étkezési kedvezmények dokumentáció vezetésének és karbantartásának irányítása.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének elősegítése.
- Évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt / gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Tájékoztatja a szülőket a lehetőségek elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő –óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- Preventív gyermekvédelmi tevékenység, szülők tájékoztatása, szakemberhez irányítása, pedagógiai vélemény készítése
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és okokat felismeri – szükség esetén az óvodavezetővel, szakember segítségét kéri.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja / fejlődési napló/.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki, családlátogatások – fogadó órák biztosítása
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.
- Igazolatlan hiányzás dokumentálása.

Dokumentáció:

- éves munkaterv
- csoportnapló
- fejlődési napló
- gyermekvédelmi napló
- jegyzőkönyvek

A gyermekvédelmi munkát segítők:

- Nevelési Tanácsadó

- Logopédus
- Községi gyámügyes
- Gyermekorvos (az óvoda orvosa)
- Védőnő
- ÁNTSZ
- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat

A gyermekvédelmi munka értékelése

A gyermekvédelmi munkánk hatékonyságát évente rendszeresen felülvizsgáljuk, értékeljük. Megvalósítottuk-e célkitűzéseinket? Sikerült-e feladatainkat eredményesen megoldani? Vizsgálunk kell az esetleges eredménytelenség okát. Az értékelés tapasztalatait fel kell használnunk az új terv készítésekor.

INTEGRÁLT NEVELÉSI PROGRAM

AZ INTEGRÁLT NEVELÉS CÉLJA

Fogyatékos embertársaink a népességben belül sajátos kisebbséget alkotnak. A fogyatékososság a gyermekek a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszi szükségessé. A különleges gondozási igény a gyermek életkori sajátosságainak fogyatékososság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, és terápiás célú pedagógiai eljárások, és szervezeti megoldások alkalmazását teszi szükségessé. A fogyatékososság kezelésének kultúrája megköveteli, hogy e területen a speciális igények elismerést nyerjenek, hogy a fogyatékos gyermekeket fokozott figyelem vegye körül, környezetük törekedjen hátrányaik enyhítésére, az előítéletek csökkentésére.

Mindezek megvalósításában kiemelkedő szerep jut az óvodai nevelésnek. A köznevelési törvény, a Gyermekek Jogairól szóló Egyezményben vállalt kötelezettség alapján megfogalmazza a különleges gondozáshoz való jogot. Az ellátás a gyermekek korától, fejlettségétől függően megvalósulhat a korai fejlesztés és gondozás, óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás, fejlesztő felkészítés keretében.

A Fogyatékos Gyermekek Óvodai Nevelésének Irányelve az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját kiegészítő, azzal együtt értelmezhető és alkalmazható központi dokumentum, amely a tartalmi szabályozás oldaláról szolgálja a fogyatékos gyermekek különleges gondozásához való jogának érvényesítését.

Az irányelvben foglaltak célja, hogy a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a fogyatékos gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél, a fogyatékos gyermekeket a fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljanak meg, az elvárások igazodjanak a fejlődésük lehetséges üteméhez, és a fejlesztő terápiák programjai az intézmény programjainak tartalmi elemeivé váljanak.

Az óvodai integráció célja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek normál közösségbe illesztve kapják meg a számukra optimális fejlesztést minden téren úgy, hogy az mindig igazodjon:

- a gyermek aktuális tudás és fejlettségi szintjéhez
- fejlődési üteméhez
- fejlődése speciális igényeihez
- szociokulturális adottságaihoz.

Az integráció során a hangsúly nem a pusztán együttléten van, hanem a közös tevékenykedésen, együttjátszáson, közös élményszerű tanuláson és a kölcsönös kommunikáción. Legfőbb előnye a sérült gyermekek számára, hogy ép mintát követve önbizalmuk erősödik, nagyobb fokú önállóságra törekedve pozitív énképük alakul ki. Az integráció a fogadó és a beilleszkedő féltől is alkalmazkodást kíván, a pedagógustól, pedig nagyobb fokú nyitottságot és tudatosabb szakmai felkészülést. Az integrált gyermek és szülei számára így válhat valóra az esélyegyenlőség, hogy ne alakuljon ki a hátrányos megkülönböztetés, társadalmi elszigeteltség. A befogadó közösség szociális érzékenysége, toleranciája, segítőkészsége is nagymértékben fejlődik, így az ép gyermekek személyiségfejlődésére is pozitív hatást gyakorol a sérült társakkal való közös tevékenykedés. Az integrációnak a mi fejünkben kell elkezdődnie. El kell fogadni magunkat és másokat. Ez egy olyan ÉN – TE kapcsolat, ahol örökös megegyezés, egyeztetés, kölcsönös elismerés zajlik. Egy örökös, folyamatos munkálkodás. Kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság, a biztonság élményének tanulása. Nyitottság, reform, minőségi pedagógia, megújulás, és kihívás.

A speciális problémákkal járó tünetek és az óvodapedagógus által alkalmazható eljárásrendszerek kidolgozása az óvodapedagógus és a gyógypedagógus, valamint a többi szakemberek közös szakmai munkáján alapszik. A problémák megoldása, kezelése team-munkát igényel, ugyanakkor az esetek átbeszélését, közös áttanulmányozását is.

A speciális szükségletű kisgyermek a lelki élet minden területén és életének minden megnyilvánulásában más. Ám alapvető szükségletekben, személyisége kibontakozásának igényében ugyanolyan. Neki is ugyanúgy igénye „szeretve lenni”, ugyanúgy igényli a bensőséges kapcsolatot, mint ahogyan igénye van önmegvalósításra is.

Célunk, hogy váljanak képessé:

- egymás érzelmeinek átélésére,
- saját érzelmeik kifejezésére,
- a társas együttélésre,
- az emberi kapcsolattartásra,
- az önérvényesítés alapvető szabályainak betartására, amelyek egyéni viselkedésüket is alakítják, fejlesztik.

Feladataink

A gyermekek több irányból történő fejlesztése: tevékenységorientált, spontaneitásból kiinduló, feladatorientált fejlesztés. Ahány sajátos nevelési igényű személyiség, annyi személyes élmény és annyi integráló fejlesztés. Ne a tiltás legyen a cél, hanem a megelőzés.

ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek magatartása érzelmei által meghatározott. A magatartás kívánatos normáinak kialakítása érdekében az érzelmi hatás jelentősége felerősödik a szeretetteljes, biztonságos, derűs légkörben. A sajátos nevelési igényű gyermek érzelmi labilitása miatt, a személyisége is másképp fejlődik, mint ép társaiké. Egy-egy helyzethez, személyhez sokkal jobban kötődnek, a változásokat nehezebben tűrik. A körülöttük lévő problémákra, nehézségekre reakciójuk erősebb, ezeket a helyzeteket nem értik meg, ezért nem érzik biztonságban magukat. A sérült gyermekek szocializációja gyakran elmaradhat a kortársaikétól, melynek okai:

- a gyermeket környezete sokszor helytelenül betegnek kezeli
- kevesebb felelősség hárul rá, kevesebb feladatot kap, mint ami elvárható lenne tőle
- magatartásában kevesebbet korlátozzák
- szülei sokszor elszigetelik, ezért kevesebb tapasztalata van a kapcsolatteremtésben
- a korai anya-gyermek kapcsolatban átélt anyai szorongások, aggodalmak a gyereket is szorongóvá teheti.

Cél

- A felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolatban a megértésnek, az elfogadás légkörének, az inklúzió alapuló szemléletnek a tükröződése
- Belső igény kialakítása a kölcsönös kapcsolatfelvételre
- A kölcsönös egymáshoz illeszkedés, szimmetrikus helyzetek teremtése elsősorban a játékokban

Feladat

- Megértő, szeretetteljes légkör biztosítása
- Szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése
- Pozitív példaadás
- A játékok során a társas kapcsolatok jelentőségének hangsúlyozása
- A pozitív tulajdonságok megerősítése
- Differenciált követelmények állítása.
- A gyermekekben az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenység kialakítása
- A gyermekek megtanítása a környezet, a természet szépségeinek észrevételére, megővésére

Az érzelmi nevelés legfőbb eszköze az élménynyújtás. A közös élmény megélése során a gyermekek gyakran megfedkeznek társaik másságáról. Az élménynyújtás tervezése, szervezése, helyszínének megválasztása kiemelt pedagógiai feladat.

Várható eredmények az óvodáskor végére:

- legyen képes önálló kapcsolatteremtésre
- alakuljon ki a közösségi tudat (én- mi) viszonya
- az egészséges gyermek tanuljon meg segítséget adni, de ne kiszolgáltatni
- tapasztalja meg, az ember önmagában érték, ne a sérülés oldaláról közelítsen a fogyatékkal élőkhez.

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS

A 3-7 éves korúak a megismerési folyamatok terén is jelentős fejlődésen mennek át, kíváncsiságuk, érdeklődésük fokozódik. Rendező elv nélkül szereznek ismereteket, tapasztalatokat. Érzelmeket, vágyaikat gyakran valóságnak élik meg a képszerű észlelés dominanciája miatt. A fogyatékos gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladat. A megtapasztalás céljának meghatározása és rendszerbe foglalása alkotja a program lényegét.

Cél

- Sérüléséből adódó lehetőségeihez képest optimális fejlődési szint elérése, ami a normál fejlődésmentű gyermek megközelítése.
- Az észlelés pontosabbá, differenciáltabbá, reálisabbá tétele, és minimálisra csökkentése a torzításoknak.
- Olyan tapasztaltszerzés biztosítása a gyermekek számára, amely tág teret biztosít az egyéni érdeklődésre, és fejlettségi szintre épülő fogyatékkal élő gyermek esetében az akadályoztatás miatti korlátokat feloldására.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára támasz nyújtása, érési folyamatukhoz igazított és az életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel és eszközökkel, valamint az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozásához megfelelő szociális környezetet biztosítása.

Feladat

- Minél több lehetőség biztosítása a motoros manipulációs-megtapasztalásra, minden esetben legyen kísérője a nyelvi fejlesztés a motoros és észlelési megismerésnek.
- A környezet komplex megismertetése a vizuális nevelés lehetőségeinek felhasználásával. Sokrétű alkotótevékenység biztosítása, melyek során a képszerű észleléses megismerési funkcióktól az élményalkotás képességén keresztül jussanak el az absztrakcióig.
- Szükség esetén a gyermekek értelmi fejlesztése speciális módszerek ill. eszközök, felhasználásával egészüljön ki.
- Az értelmi fogyatékos gyermek meglátszóbbodott észlelési tempója, korlátozottsága, beszűkültsége miatt, kompenzációs technikák alkalmazása szükséges

- Kognitív fejlesztéshez sokkal több szemléltetés manipuláció, játékos a mindennapi élethelyzetből vett feladathelyzet biztosítása szükséges

Várható eredmények az óvodáskor végére

- a gyermek tapasztalatokban gazdagodik, emlékezete fejlődik,
- kritikai képessége erősödik,
- gondolkodása is magasabb szintre jut,
- érdeklődése is bővül,
- logikailag helyes ítéleteket alkot,
- egyszerű viszonylatokban helyes következtetéseket von le,
- eljut a „totális érzékelő apparátus” kialakulásához, amely biztosítja és megalapozza az iskolai gondolkodást a világ reális és differenciált megismerését.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Az óvodáskor az erőteljes testi fejlődés időszaka, így az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőséggel bír ez egyaránt igaz az ép és a fogyatékkal élő gyermekek esetében is. A legfőbb cél a helyes életritmus kialakítása, mely a szokások elsajátításával jár, és egyben kiküszöböli a rossz beidegződéseket. A gyermek sérülésének, és életkorának megfelelő helyzeteket kell teremteni, mely során kialakulnak az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a pihenés, a mozgás szokásrendszerei.

Feladatok

- A túlzott elvárások, illetve túlzott segítségnyújtás elkerülése
- Biztatás motivációként való felhasználása
- A napirend tudatos szervezésével a kapkodás és siettetés minimálisra csökkentése, legyen idő az önálló gyakorlásra
- A fokozatosság elvének betartása
- Ép gyermekek bevonása a segítségnyújtásba
- A sok kudarcélmény miatt motivátlanság jellemezheti, ezért biztatni kell, hogy örömét lelje a mozgásban
- Mozgásigény kielégítése, elegendő tér és lehetőséget adjunk a mozgásra
- Az egészséges gyermekek motiválása, hogy a mozgásos játékba vonják be sérült társaikat is

- A siker elengedhetetlen feltétele a pozitív diszkrimináció alkalmazása, ott és akkor, oly mértékben alkalmazva, amennyire a gyermek sajátos nevelési igénye szükségessé teszi.
- Testrészei gondozásának elsajátítása
- Önkiszolgálási tevékenységeik fejlesztése
- A tudatos érzékszervgondozás kialakítása
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődés elősegítése

Testi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermekek esetében az egészséges életmódra nevelés során döntő szerepe van a sérülés típusának, és annak, hogy azt a gyermek, a szülő és környezete hogyan dolgozza fel: Végtag hiányának esetében a testi szükségletek, kielégítése akadályoztatott, lehet, így szükség lehet bizonyos segédeszközökre. A gondozáshoz szükséges feltételek megteremtése speciális elemekkel bővül.

Az egészséges életmód szokásainak alakításakor a következő szempontokat kell figyelembe vennünk:

- Szeretetteljes légkör biztosítása
- A gyermek bizalmának elnyerése
- Túlféltő magatartás kerülése
- Minden tevékenységhez biztonságos környezet és jól megtalálható eszközök biztosítása.

Enyhe értelmi fogyatékos gyerekeknél fontos feladat a helyes életritmus kialakítása. A rendszeresen végzett tevékenységek szokássá válnak, így tudjuk a megfelelő életmódot kialakítani. Helyes szokásrendszer kiépítése, esetenként a szülők bevonásával. Nagy hangsúly helyezése a mozgásfejlesztésre, mely visszahat az értelmi képességek fejlődésére is.

Önkiszolgálási tevékenységek fejlesztése. Testi ügyesség fejlesztése, a környezet mozgásos birtokbavétele. A testséma fokozott fejlesztése.

Várható eredmény óvodáskor végére:

Az integrált nevelés során a gyermekek- akár ép, akár sajátos nevelési igényű (SNI-s)- a derűs nyugodt környezetben megtanulja elfogadni a másságot, a különböző tevékenységek gyakorlása során kialakulnak alapvető készségeik

Az SNI-s gyermekek sérülésükhöz mérten, azt figyelembe véve a lehető legmagasabb szinten elsajátítják az egészséges életmód szokásrendszerét

A mozgás örömeit tapasztalják meg, természetesen a lehetőségeikhez mérten.

Speciális célok, feladatok

1. Játék

Célja:

- Az önállóság fejlesztése
- A megelégedés örömeinek biztosítása
- Társas kapcsolatok kialakítása

Feladata:

- A passzivitás oldása
- A személyiség tervszerű aktív fejlesztése
- Cselekvésekben tudatos részvétel biztosítása
- A beszéd fejlesztése

2. Munka

Célja:

- Önkiszolgálás elsajátítása, gyakorlati élethelyzetre való felkészítése
- Közösségben végzett tevékenységekre nevelése
- Tevékenység közben kognitív fejlesztése

Feladata:

- Szigorú és pontos napirend kialakítása
- A családdal azonos követelményrendszer felállítása
- Szocializáció megalapozása
- Passzivitás oldása
- Szokások ismertetése
- Motoros funkciók ügyesítése
- Beszédfejlesztés
- Igényszint kialakítása
- Feladattartás javítása
- Pozitív emocionális töltés kialakítása
- Eszközök helyes használatának elsajátíttatása

3. Mozgás

Célja:

- Reakció, mozgásügyesség közelítése az ép mintához
- A testi képességek fejlesztése, párhuzamosan az idegrendszer teherbírásának fokozása, működési hiányainak pótlása

Feladata:

- Kondicionálás, testi egészség megtartása
- Egyensúly rugalmasság javítása

- Téri orientáció fejlesztése
- Helyes testséma kialakítása
- Serkentés-gátlás javítása
- Feladattartásra szoktatása
- Figyelem javítása
- Mozgáskoordináció javítása
- Eszközhasználat megtanítása
- Manipuláció beindítása finomítása
- Hibás mozdulatok korrekciója
- Napi rendszeres testmozgás biztosítása

4. Külső világ tevékeny megismerése

Célja:

- Ismeretek bővítése
- Memória fejlesztése
- Érzékelés, észlelés, figyelem fejlesztése
- Fogalmi gondolkodás megindítása

Feladata:

- Szenzomotoros ismeretek szerzése
- Apróbb lépések, sok ismétlés
- Egyéni teherbírás szem előtt tartása
- A témák sokoldalú megközelítése
- Matematikai relációs megismertetése
- Mennyiségfogalom alapozása
- Sok manipuláció, élményalapú ismeretek szerzése

5. Verselés, mesélés, beszédfejlesztés

Célja:

- Kommunikáció kialakítása (értesse meg magát)
- Egyszerű utasítások követése,
- Beszédfejlődés megindítása

Feladata:

- Hallási figyelem, érdeklődés felkeltése
- Beszédkészség serkentése (nonverbális, verbális kommunikáció)
- Beszédértés segítése
- Szókincs bővítése
- Egyszerű mondatok képzése
- Rövid, egyszerű mondókák elsajátítása

6. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

Célja:

- Vizuális látásmód alakítása
- Alapmozgások kialakítása
- Ismeretek bővítése, beszédfejlesztés
- Finommotorika fejlesztése
- Önkifejezés lehetősége
- Szépérezék fejlesztése
- Önkép alakítása

Feladata:

- Sokféle eszköz és technika megismertetése
- Munkatevékenységek elvégzésére való felkészítése
- Szeriális memória fejlesztése

7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

- Érzelmi motiválás
- Passzivitás oldása, a beszéd serkentése
- Ritmus fejlesztése
- Társaihoz való alkalmazkodás kialakítása

Feladata:

- Lassabb tempó szem előtt tartása
- Többszöri ismétléssel az ismeretek rögzítése
- Komplex kombinált fejlesztése a különböző területeknek
- Együtt tevékenykedtetése e gyermekeknek

KÜLSŐ KAPCSOLATOK

Az integrált neveléssel kapcsolatosan a következő szervezetekkel állunk rendszeres kapcsolatban:

Baranya Megyei Szakértői Bizottság

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek vizsgálatát az óvodavezető, a szülő egyetértésével, a szakértői és rehabilitációs bizottságtól kéri. A bizottság feladata meghatározni, hogy a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége, organikus vagy nem organikus eredetű. Az organikus eredetű probléma

esetén a gyermekek fejlesztése rehabilitációs célú foglalkozások keretében gyógypedagógiai fejlesztésben valósul meg (különleges szakértelemmel rendelkező pedagógusokkal, speciális feltételekkel, eszközökkel, tervvel).

Nem organikus eredetű ok esetén a nevelési tanácsadás keretében kell gondoskodni a fejlesztő foglalkozásokról.

Járási Szakértői Bizottság

A szakértői bizottság egyénre szabott, egyértelmű szakvéleménye alapján a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok hajtják végre a fejlesztést, a napirendbe épített fejlesztő foglalkozások keretében.

A bizottság szakembere ellenőrzi a szakvéleményben meghatározottak teljesítését. Az ellenőrzés célja a szakmai segítségnyújtás.

Hiányosság esetén megoldási javaslatot ad, egyeztetés során kidolgozzák az óvodapedagógussal a továbblépés lehetőségeit.

A szakember feladata, hogy támogassa az óvodapedagógus nevelő munkáját, továbbá, hogy segítséget nyújtson a családdal való kapcsolattartásához.

A Járási Szakértői Bizottság ellátja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek vizsgálatának és rehabilitációjának feladatait, továbbá a tanköteles korú gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát, a törvény által előírt esetekben.

Az óvodapedagógusok által kezdeményezett vizsgálatok feltétele a szülő írásbeli hozzájárulása. A vizsgálathoz szükséges a nevelőtestület egyetértése abban az esetben, ha a szülő kéri, hogy a következő nevelési évben további óvodai nevelésben részesüljön gyermeke.

Éltes EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 7633 Pécs Építők útja 9.)

Azoknak a gyermekeknek a fejlesztéséhez nyújt segítséget, akik fejlődésmenetükben eltérnek társaiktól, annak ellenére, hogy sem értelmi, sem érzékszervi fogyatékossgal nem sújtottak. Ellátják az óvodapedagógusok kérésére a szülő beleegyezésével elsősorban a részképesség zavarral küzdők gyermekek vizsgálatát, egyénre szóló fejlesztési program kidolgozását, a fejlesztő tevékenység folyamatos segítségét.

Az óvoda által igényelt témában szakmai ismeretek nyújtását (előadást, módszertani börszét, hospitálást) vállalja a tagóvoda-vezető felkérésére.

A gyermekek sérüléstípusának megfelelő fejlesztést szakirányú végzettségű fejlesztőpedagógus látja el megállapodás keretében.

Egészségügyi szolgáltatók

Az óvoda kapcsolatot tartanak az óvoda orvosával, védőnővel, az időszakos vizsgálatokat végző szakorvosokkal, az intézmény munkaegészségügyi orvosával. Biztosítják az időpontot és a helyet a gyermekek vizsgálatához, gondoskodnak a kötelező szűrő vizsgálatok időben történő megszervezéséről,

Pedagógiai szakmai szolgáltatókkal: továbbképzéseken, értekezleteken, egyéb rendezvényeken való részvétel, közreműködés céljából a szakmai vezető, a tagóvoda-vezető, és az óvodavezető tart kapcsolatot.

Civil szervezetekkel: Az óvoda a Pogányért Alapítvánnyal folyamatosan együttműködik.

DIFFERENCIÁLT NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN, FELZÁRKÓZTATÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Nevelési alapelvek:

- Messzemenően építünk a gyermekek érzelmi, belső motivációjára.
- Az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos következetes alkalmazás.
- A különbözőség elfogadására nevelés.
- A megfelelő pozitív nevelői beállítódás.
- Képzéseken, tanfolyamokon való aktív részvétel, tapasztalatok átadása az óvoda dolgozóinak.
- A korai fejlesztésben való együttműködést a szakszolgálatokkal és szakemberekkel.

A gyermekek felzárkóztató nevelése

Célja:

- A szociálisan éretlen gyermekek differenciált fejlesztése, felzárkóztatása.
- A hátrányok csökkentése

Feladata:

- A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása
- A családi nevelés hiányosságaiból adódó hátrányok csökkentése, kiegészítő, pótló nevelés alkalmazásával.
- A nevelési ártalmak ellensúlyozása.
- A társ óvónők munkájának összehangolása a gyermek érdekében – pozitív reális énképének kialakításában.
- A szülő nevelőpartnerként való megnyerése.
- Együttműködés a területi jelzőrendszer megfelelő tagjaival, intézményeivel.
- Egyénre szabott konkrét feladatokkal differenciált fejlesztés.

A felzárkóztatás a differenciált egyéni fejlesztés a fokozatosság módszereivel, elsősorban fejlesztő játékokban és egyéb tevékenységben játékosan zajlik az elmaradástól függően. Ettől eltér a logopédiai fejlesztés, amely rendszeres. A lemaradás mértékétől függően ütemezett alkalmakkal – főként nagycsoportban. Az óvodában útmutatás szerint rásegítés gyakorlással, anyanyelvi játékokkal.

A felzárkóztatást végzi: óvodapedagógus, logopédus

Tehetséggondozás az óvodában

Célja:

- Felismerni az egyes területen kimagasló teljesítményt elérő gyermekek jó adottságait.

Az óvodapedagógus feladata:

- Tájékoztatni a szülőket gyermekük képességéről – javaslat plusz lehetőségek kihasználására.
- Plusz feladatadással segíteni, megőrizni.
- Ösztönözni intellektusát, kreativitását – felhasználni azokat az egész csoport érdeklődésének fejlesztésére.
- Beiskolázásnál, iskolaválasztásnál a szülők vegyék figyelembe gyermekük potenciális erősségeit.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Pedagógiai programunk, célkitűzéseinek megvalósítását a törvényben előírt végzettséggel rendelkező szakemberek végzik.

Dolgozói létszám

Óvodapedagógus 4 fő

Dajkák száma 2 fő

Külső segítő szakemberek: logopédus, utazó gyógypedagógus

Dolgozói képzettség

Főiskolát végzett óvodapedagógusok 4 fő

Gyógypedagógus -tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos tanár 1 fő

1 fő - Közoktatás vezető

A nevelőtestület munkáját az intézményvezető koordinálja. Két dajkánk igazi partnerünk a nevelésben, mindketten rendelkeznek dajkai végzettséggel.

TÁRGYI FELTÉTELEK:

Csoportszobáink tágasak, berendezésükben a természetes anyagokból készült eszközök, gyermekmérethez igazodó bútorok találhatóak.

Tornaszobánk jól felszerelt, mozgásos képességek fejlesztésére bő készlet áll rendelkezésünkre.

A logopédiai szobában valósul meg az egyéni/ kiscsoportos beszédfejlesztés.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE:

Napirend:

Időkeret	A gyermekek tevékenysége
6.00-7.00.	Gyülekezés összevont csoportban- Szabad JÁTÉK
7.00-12.00	SZABAD JÁTÉK - folyamatos tízórai - mozgásfejlesztés - felkínált választható tevékenységek - mindennapos gyümölcsfogyasztás

	- Játék a szabadban
12.00-13.00	- Öltözködés - Testápolás - EBÉD az ebédlőben - Tisztálkodás, fogmosás - Mese
13.00-16.30.	Pihenés, 14.30-tól folyamatos felkelés, uzsonna SZABAD JÁTÉK Választható tevékenységek
16.30-17.00	Szabad játék összevont csoportban

Az időkeretek az életkortól, egyéni fejlettségtől és egyéb tényezőktől függően rugalmasan változhatnak.

SZERVEZÉSI, MŰKÖDÉSI REND

Nyitvatartási idő: az óvodánk a helyi igényeknek megfelelő hagyományos nyitvatartási időben, 6-17 óráig működik.

A csoportok szervezése: a csoportok szervezési módját a nevelőtestülettel közösen határozzuk meg.

Az óvoda 2 csoportja a Pedagógiai Program szerint működik.

Napirend rugalmas, biztosítja a fejlődéshez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletnek megfelelő változását, fokozza a gyermekek biztonságérzetét. Főbb kereteit mindig megtartjuk a gyermekek tájékozódása a szokások alakulása érdekében. A legtöbb időt a játéktevékenységekre biztosítjuk. Az egyes tevékenységformák játékba ágyazódva szerveződnek. A gondozási teendők időtartamát / a mosdóban, az öltözőben, az udvaron, a déli étkezések és a pihenés idején stb./ a gyermekek tempójához igazítjuk. A többi tevékenységforma megvalósításának időpontját a gyermekek életkora, a csoport és a helyi sajátosságok, valamint a kirándulások és egyéb tevékenységek határozzák meg.

A heti rendben állandó napot igényelnek:

- A mozgásos tevékenységek,

Fontos a zavartalan működéshez a csoportok közötti folyamatos egyeztetés. A napirend összeállításánál figyelembe vesszük, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, vagy éppen a közös megvitatására. Időt fordítunk a hátrányos helyzetű gyermekekkel történő differenciált bánásmódra, ill. a gyengébb képességű gyermekek felzárkóztatására. A rugalmas, az adott helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a napirend a gyermekek életének észrevétlen szabályzója legyen.

A hetirend megszervezésének alapelvei:

- Az óvodai csoportok életének, tevékenységeinek összehangolása.
- Rendszeresség biztosítása – stabilitás megteremtése.
- A szabad játék idejének tiszteletben tartása.
- Pedagógiai szabadság a tevékenységi formák megszervezésében.
- Komplexitásra törekvés, tevékenységek egymásra építése.
- Párhuzamosan szerveződő tevékenységek optimális egyensúlyának kialakítása.

Tervezés:

A tervezőmunka a tudatos nevelő hatások tervezését jelenti, de biztosítani kell a módszertani szabadságot az óvónőnek. A jó terv segíti a rugalmas alkalmazkodást, a gyermekhez való igazodást. Olyan tervet készítünk, ami segíti a gyermekek fejlődési ütemének követését, jelzi a fejlődésbeli lemaradásokat, tükrözi a differenciált egyéni bánásmód elvét.

A tervezésünk alapelvei: rendszeresség, folyamatosság, fokozatosság, és rugalmasság.

A tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását.

Az óvoda pedagógiai munkaterve az adott nevelési év feladatainak konkrét meghatározásával és ütemezésével a helyi programra épül és a gyermekcsoportokra készített terv alapját képezi.

Óvodai tervező munkánkat csoportnaplónkban rögzítjük.

A Csoportnapló napló tartalmazza:

- a gyermekek névsorát és jeleit,
- a születésnapok dátumát,
- a nevelési év napirendjét, heti rendjét,
- balesetvédelmet,
- a családlátogatások időpontjait,
- a vezető óvónő látogatásainak időpontjait,
- dokumentáció ellenőrzésének időpontjait,
- szervezési feladatokat és a környezet védelmére nevelés,
- a beszoktatási vagy visszaszoktatási tervet,
- a nevelés tervezését,
- a tanulás tervezését.

A Fejlődésnapló tartalmazza:

- családlátogatás tapasztalatait,
- beszoktatás, vagy visszaszoktatás tapasztalatait,
- az óvónők megfigyeléseit a gyermekről, fejlesztési feladatokat,
- a szülői tájékoztatás dokumentumait.

A megfigyelés, mint módszer az óvónő mindennapi tevékenységének része, a gyermekek játékának, munkájának nyomon követése. Fontosnak tartjuk, hogy megfigyeléseink közben minden gyermeket önálló személyiségként kezeljünk.

Rendkívül precíz, folyamatos megfigyelés szükséges a nehezen kezelhető, hátrányos helyzetű, és veszélyeztetett gyermekek esetében. Az óvónő feljegyzései rögzítik az okok feltárását, viselkedési jegyeket, tüneteket és a pozitív és negatív változásokat, valamint a szükséges fejlesztési feladatokat.

A nyár folyamán összevont csoport működik, a nyári napirendnek megfelelően.

A nevelés tervezése:

A csoportban dolgozó óvónők megtervezik a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően csoportjuk nevelési tervét. A tudatos nevelőmunka szerves része az elemzés, értékelés, melyet gyermekenként az Fejlődésnaplóban rögzítünk, s ez meghatározza a következő tervidőszak feladatait.

A nevelőmunkánkat két ciklusra bontjuk:

1. ciklus: szeptembertől februárig

2. ciklus: márciustól augusztusig
Az értékelést négy ciklusra bontottuk.

A csoport szokásrendszerének tervezése:

Befogadási terv

Gondozás jellegű szokások: Egészséges és biztonságos környezet; testápolás, egészségmegőrzés, öltözködés, táplálkozás, egészségvédelem, betegségmegelőzés.

Szociális- társas szokások: Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása: Anyanyelvi fejlesztés, a gyermekek érdeklődésére épített változatos tevékenységek biztosítása.

A játék személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenységekben megvalósuló tanulás- tematikus terv

A csoport egyéb szokásai

Szervezési feladatok

Tematikus terv

Területei a következők:

Verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mozgás

A külső világ tevékeny megismerése

AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Kapcsolattartás a szülőkkel

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, kiegészíti azt. Az elsődleges szerep a családé. A szülői ház szokásai, nevelési módszerei meghatározzák a gyermek óvodai életét. A szülők tapasztalatai saját gyermekéről és a pedagógusok szakmai tudása együtt teheti hatékonyá a nevelést. Óvodánk nyitottsága jól szolgálja a szülő- óvónő közötti megfelelő partnerkapcsolat kialakítását.

Fontos a szülők korrekt és időszerű tájékoztatása minden olyan eseménnyel kapcsolatban, ami az óvodán keresztül érinti őket.

Véleményüket kikérjük, kéréseiket, javaslatukat, figyelembe vesszük. Feladatunk a családdal együtt, közösen alakítani, fejleszteni a gyermekek személyiségét. Szeretettel, odaadó gondoskodásunkkal igyekszünk megnyerni a szülőket az óvodai nevelés célkitűzéseinek elfogadásához, megvalósításához. Segítjük a szülőket abban, hogy gyermeküket olyanak fogadják el amilyen, saját magához mértén értékeli fejlődésüket.

Fontos feladatunk, hogy az SNI gyermekek személyét elfogadjassuk a szülők közösségével.

Együttműködés formái:

- Mindennapos beszélgetések (rövid, lényegre törő, gyermeket érintő aktualitások)
- Családlátogatások: szükség szerint.
- Szülői értekezletek: évente két alkalommal

Tartalma: pedagógiai témák és aktualitások

Dokumentáció: feljegyzés

Fogadóórák: előre megbeszélte időpontokban, illetve szükség szerint bármikor.

Tartalma: tájékoztatás a gyermekről.

Dokumentáció: csoportnapló, egyéni fejlesztési napló.

Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel

A kapcsolat kiterjed a gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletét biztosító szolgáltatásra.

Kapcsolattartás formái: időszakos szűrés, vizsgálat, ellenőrzés az óvodában.

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője.

Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szakszolgálattal

Kapcsolattartás: az óvoda vezetője folyamatos kapcsolatot tart.

Az óvoda és a családi napközi kapcsolata

A szomszédos családi napközivel, rendszeres kapcsolatot tartunk fenn. Minden évben sok szeretettel várjuk a legnagyobbakat az évvégi családi napunkon. A kapcsolattartó személy évente változik a korcsoportokhoz igazodva, személyét az éves munkaterv tartalmazza. Feladatait, megbízás alapján látja el.

Az óvoda – iskola kapcsolata

Az óvoda vezetője, pedagógusai rendszeres kapcsolatot tartanak a szomszédos iskola igazgatójával, pedagógusaival. A kapcsolattartás célja az iskolába menő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása. A kapcsolattartó pedagógus

személye az évenkénti munkatervben kerül meghatározásra, feladatait megbízás alapján látja el.

Kapcsolattartás formái: iskola-óvodalátogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatás az iskolába készülő gyermekek szülei részére, az iskolai beilleszkedés tapasztalatainak megbeszélése.

Kapcsolat a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pécsi Tagintézményével

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére, az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására, a gyermek Szakszolgálatban történő fejlesztésre, foglalkozásra. Az óvodavezető, konzultációs kapcsolatot tart a Szakszolgálattal a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon részvevő gyermekekkel kapcsolatban, a szakvéleményekben foglaltak végrehajtásának ellenőrzésére, segítésére.

Kapcsolattartó személy: az óvoda vezetője.

Kapcsolat a logopédussal

Az óvoda ingyenes logopédiai szolgáltatását az EGYMI logopédusa látja el, a fenntartó által megállapított óraszámban, hetente 1 alkalommal, az óvodában. A logopédus rendszeres kapcsolatot tart az óvoda vezetőjével, a pedagógusokkal.

A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

A rendeletben meghatározott nevelési, oktatási intézmények kötelező minimum eszközök és felszerelések beszerzése és az elhasználódott eszközök pótlása folyamatosan történik. Programunk melléklete részletesen tartalmazza a megvalósítását szolgáló eszközöket és felszereléseket, valamint a beszerzés illetve pótlások ütemezését.

Tartalom

A PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK JOGSZABÁLYI HÁTTERE.....	3
Jövőkép - célkitűzéseink.....	4
Gyermekkép- óvodakép.....	5
Helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink	7
Környezetvédelemre és természetszeretetre nevelés.....	7
Egészséges életmódra nevelés.....	7
Érzelmi nevelés.....	7
AZ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMUNK CÉLJA.....	8
A MI ÓVODÁNK	8
1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	9
Célunk:.....	9
Feladatunk:.....	9
Gondozás.....	9
Testápolás.....	9
Táplálkozás:	10
Öltözködés:.....	10
Pihenés:	11
Mozgás:	11
Egészségvédelem , egészségstratégia	12
Az óvoda feladatai az egészségvédelem területén:	14
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	14
2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	15
Célunk:.....	15
Feladatunk:.....	15
Az új óvodások befogadásának folyamata-beszoktatás.....	16
A barátságos derűs légkör kialakítása	17
A szokás és szabályrendszer megalapozása	17
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	18
3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	18
Anyanyelvi nevelés, kommunikáció	19
Feladatunk:.....	19
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén.....	20
4. ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS.....	20

Célunk:.....	20
Feladatunk:.....	20
A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	22
1. JÁTÉK	23
Céljaink:	23
A pedagógus feladata a játék terén:	24
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:	24
2. MESE, VERS.....	25
Céljaink:	25
A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:	26
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:	27
3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK.....	27
Céljaink:	28
A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:	28
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:	29
4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	29
Céljaink:	30
A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:	30
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:	31
5. MOZGÁS	31
Céljaink:	32
A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében.....	32
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	32
6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	33
Céljaink:	34
A pedagógus feladata a tevékenység megszervezésében:	34
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	35
7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	35
Céljaink:	36
A pedagógus feladatai a tevékenység megszervezésében:.....	36
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	36
8. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	37
Céljaink:	37
A pedagógus feladatai a tevékenység megszervezésében	37

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	37
A gyermekvédelmi munka törvényi háttere:	41
Gyermekvédelmi gondoskodást igénylő körülmények	42
A gyermekvédelmi tevékenység tartalma, szervezeti formái, módszerei.....	42
AZ INTEGRÁLT NEVELÉS CÉLJA	45
Feladataink	46
ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	47
Cél.....	47
Feladat.....	47
Várható eredmények az óvodáskor végére:.....	48
AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS	48
Cél.....	48
Feladat.....	48
Várható eredmények az óvodáskor végére.....	49
EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS	49
Feladatok	49
Várható eredmény óvodáskor végére:.....	50
Speciális célok, feladatok	51
1. Játék.....	51
Célja:.....	51
Feladata:.....	51
2. Munka.....	51
Célja:.....	51
Feladata:.....	51
3. Mozgás.....	51
Célja:.....	51
Feladata:.....	51
4. Külső világ tevékeny megismerése.....	52
Célja:.....	52
Feladata:.....	52
5. Verselés, mesélés, beszédfejlesztés	52
Célja:.....	52
Feladata:.....	52
6. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka.....	53

Célja:	53
Feladata:	53
7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	53
Célja:	53
Feladata:	53
KÜLSŐ KAPCSOLATOK.....	53
Nevelési alapelvek:	56
A gyermekek felzárkóztató nevelése.....	56
Célja:	56
Feladata:	56
Tehetséggondozás az óvodában	56
Célja:	56
Az óvodapedagógus feladata:	57
SZEMÉLYI FELTÉTELEK:	58
TÁRGYI FELTÉTELEK:	58
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE:.....	58
SZERVEZÉSI, MŰKÖDÉSI REND	59
A hetirend megszervezésének alapelvei:	60
Kapcsolattartás a szülőkkel	62
Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel.....	62
Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szakszolgálattal	62
Az óvoda és a családi napközi kapcsolata	62
Az óvoda – iskola kapcsolata	62
Kapcsolat a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pécsi Tagintézményével.....	63
Kapcsolat a logopédussal	63

A Pogányi Óvoda Pedagógiai Programját megküldjük:

- Pogány Község képviselőtestülete
- Szülők Közössége
- Óvodai nevelőtestülete

Legitimációs záradék

A Pogányi Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2013. 08.30-án tartott nevelőtestületi értekezleten megtárgyalta, véleményezte és aláírásával elfogadta.

Sarbakné Lendvai Etel: .....

Zimmer Angéla:.....

Molnár Andrea:.....

Pogány, 2013. 08.30.

A Pogányi Óvoda Pedagógiai Programját az óvoda szülői munkaközössége megismerte, véleményezte és javasolta elfogadását.

Pogány, 2013.08.30.

A Pogányi Óvoda Pedagógiai Programja 2013.09.01- én lép hatályba.

Pogány, 2013.08.30.

.....
ph. Molnár Andrea

